

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

**Diplomsko delo
Visokošolskega programa**

**ODPRAVA ADMINISTRATIVNIH OVIR –
PRIMERJAVA Z DRUGIMI DRŽAVAMI**

Suzana Laznik

Ljubljana, november 2010

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO
VISOKOŠOLSKEGA PROGRAMA

**ODPRAVA ADMINISTRATIVNIH OVIR – PRIMERJAVA Z
DRUGIMI DRŽAVAMI**

Kandidatka: Suzana Laznik
Številka indeksa: 04032522

Mentorica: doc. dr. Maja KLUN

Ljubljana, november 2010

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Suzana Laznik, študentka z vpisno številko 04032522, sem avtorica diplomskega dela z naslovom: Odprava administrativnih ovir – primerjava z drugimi državami.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Ur. list RS, št. 21/95), prekršek pa podleže tudi ukrepom Fakultete za upravo v skladu z njenimi pravili,
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo,
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala Veronika Mravljak prof. slov. in soc.

Ljubljana, november 2010

Podpis avtorice: _____

POVZETEK

Naslov mojega diplomskega dela se glasi: Odprava administrativnih ovir – primerjava z drugimi državami. S to diplomsko nalogo sem želela predstaviti, kako poteka odprava administrativnih ovir v Sloveniji in drugih evropskih državah. Evropa je postala preveč zbirokratizirana, zato se je pojavila potreba, da se poenostavijo predpisi in postopki, saj se na ta način želi doseči razbremenitev državljanov in gospodarstva. Da je zelo pomembna razbremenitev gospodarstva, je pokazala tudi gospodarska kriza.

V Sloveniji se proti administrativnim oviram borimo že od leta 1997. Od leta 2005 pa lahko pri odpravi administrativnih ovir sodelujejo državljani, podjetja, menedžerji, nevladne organizacije in druge zainteresirane skupine, in sicer lahko svoje predloge posredujejo na spletni naslov.

EU je sprejela program za znižanje administrativnih stroškov do –25 % do leta 2012 in pozvala vse države članice k izvajanju tega programa. Tako potekajo v državah članicah aktivnosti za doseg tega cilja.

Ključne besede: odprava administrativnih ovir, presoja učinkov regulacije, ogrodje SCM, metodologija EMMAS.

SUMMARY

The title of my diploma work is Removal of Administrative Barriers – Comparison with Other Countries. The goal of this diploma work was to present the course of events pertaining to the removal of administrative barriers in Slovenia and other European countries. Europe has become excessively bureaucratic. Out of this state of affairs arose a need to simplify the regulations and procedures and thus unburden the citizens and the economy. The economic crisis showed that unburdening of the economy is extremely important.

In Slovenia the process of removal of administrative barriers has been going on since 1997. Since 2005 citizens, companies, managers, non-governmental organizations and other interested parties can participate in the removal of administrative barriers by submitting their suggestions at the official web site.

The EU has adopted a scheme to reduce the administrative costs by 25% by 2012, and urged the member states to implement this scheme. Activities to reach this goal are being undertaken in the member states.

Keywords: removal of administrative barriers, evaluation of regulation effects, SCM framework, EMMAS methodology.

KAZALO

POVZETEK	iii
SUMMARY	iv
SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC.....	vi
1 UVOD	1
2 ADMINISTRATIVNE OVIRE	2
2.1 ODPRAVA ADMINISTRATIVNIH OVIR V EU	2
2.2 OPREDELITEV POJMOV	3
2.3 ODPRAVA ADMINISTRATIVNIH OVIR V SLOVENIJI.....	4
2.3.1 Uveljavljanje pravic ob rojstvu otroka	5
2.3.2 E-VEM za gospodarske družbe.....	7
2.3.3 Portal e-uprava	8
2.3.4 Zakon o davčnem postopku	9
3 PROJEKTI ZA ODPRAVO ADMINISTRATIVNIH OVIR NA PODROČJU EU IN SLOVENIJE	12
3.1 PROJEKT R.I.A. oz. PUR	12
3.2 METODOLOGIJA OCENJEVANJA ADMINISTRATIVNIH STROŠKOV – OGRODJE SCM..	14
4 AKCIJSKI PROGRAM ZA ZMANJŠANJE UPRAVNIH OBREMENITEV	16
5 PREDPISI IN PROGRAMI, KI UREJAJO ODPRAVO ADMINISTRATIVNIH OVIR	18
5.1 BROŠURA BOLJŠA PRAVNA UREDITEV – PREPROSTA RAZLAGA.....	18
5.2 MEDINSTITUCIONALNI SPORAZUM O BOLJŠI PRIPRAVI ZAKONODAJE	18
5.3 LIZBONSKA STRATEGIJA.....	19
6 NASTANEK IN PROCES OAO V RS	21
6.1 POVZETEK UKREPOV, KI SO BILI REALIZIRANI PO LETU 2009	22
6.2 UKREPI, KI SO V FAZI REALIZACIJE	24
7 PREDSTAVITEV UKREPOV V IZBRANIH DRŽAVAH	26
7.1 NIZOZEMSKA IN ODPRAVA ADMINISTRATIVNIH OVIR	26
7.2 AVSTRIJA IN ODPRAVA ADMINISTRATIVNIH OVIR.....	27
7.3 DANSKA IN ODPRAVA ADMINISTRATIVNIH OVIR.....	28
7.4 PRIMERJAVA Z DRUGIMI DRŽAVAMI	29
8 ZAKLJUČEK	31
LITERATURA	32
VIRI	33

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

OA – Odprava administrativnih ovir

IO – Informacijska obveznost

AA – Administrativna aktivnost

EU – Evropska unija

EUR – Evro

OOZ – Območna obrtno-podjetniška zbornica

SURS – Statistični urad Republike Slovenije

DURS – Davčna uprava Republike Slovenije

ZZZS – Zavod za zdravstveno zavarovanje

ZPIZ – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

MRVL – Register vozil in prometnih listin

1 UVOD

Države članice Evropske unije so si zadale cilj, da bodo do leta 2012 za 25 % zmanjšale administrativne ovire. Ugotovljeno je bilo, da je postala Evropa preveč zbirokratizirana, zato si želi poenostaviti postopke ter razbremeniti gospodarstvo in državljane.

Diplomsko delo sem razdelila na več poglavij. V vsakem poglavju sem opisala določene teme, ki sestavljajo snov moje diplome.

Najprej sem pisala o odpravi administrativnih ovir v EU in Sloveniji ter definirala pojme, ki so z njim tesno povezani.

V Evropski uniji so ugotovili, da so za administrativne ovire odgovorne države članice same, saj pri prenašanju evropske zakonodaje na nacionalno raven ustvarjajo nepotrebne birokratske postopke. Slovenija si je že pred vstopom v EU prizadevala odpraviti administrativne ovire. Najprej je poskušala razbremeniti državljane, tako da je razvila prijazno državno upravo. Od leta 2006 poskuša razbremeniti gospodarstvo, pri čemer je eden izmed rezultatov ukrepov točka VEM za gospodarske subjekte in samostojne podjetnike.

V odpravo administrativnih ovir so se vključile države OECD. V EU se je razvil projekt Presoja učinkov regulacije, s katerim se želi izboljšati priprava predpisov.

Na Nizozemskem so najprej razvili model administrativnih stroškov – ogrodje SCM, ki je meril administrativne stroške, ki jih zakonodaja povzroča podjetjem. Model so najprej povzele posamezne države, nato celo EU. V Sloveniji se za merjenje stroškov in bremen uporablja metoda EMMAS, katere podlaga je razvita na ogrodju SCM.

Pri odpravljanju administrativnih ovir so bili pomembni različni dokumenti: brošura Boljša pravna ureditev – preprosta razlaga, Medinstitucionalni sporazum o boljši pripravi predpisov in Lizbonska strategija. Lizbonska strategija je bila sprejeta leta 2000 v Lizboni. Njen cilj je, da postane EU najbolj konkurenčno, dinamično in na znanju temelječe gospodarstvo. EU je začela izgubljati konkurenčnost, saj se azijski in ameriški trgi vse bolj razvijajo.

V nadaljevanju sem opisala skupine in organe, ki se ukvarjajo z odpravo administrativnih ovir, ter potek odprave administrativnih ovir v Sloveniji. Opisala sem ukrepe, ki so že bili racionalizirani, in ukrepe, ki so v fazi realizacije.

Primerjala sem, kako poteka odprava administrativnih ovir v drugih državah, in sicer na Nizozemskem, Danskem in v Avstriji.

Cilji moje diplomske naloge so: razložiti pojem administrativne ovire in potrebo po odpravi administrativnih ovir; opredeliti področja, na katerih se administrativne ovire pojavljajo; opisati programe in projekte, s katerimi odpravljamo administrativne ovire, izpostaviti metodologijo ocenjevanja administrativnih stroškov ...

Pri pisanju diplomskega dela sem uporabila literaturo iz knjig, članke in internetne vire, predvsem spletni strani Ministrstva za javno upravo in Evropske komisije.

2 ADMINISTRATIVNE OVIRE

2.1 ODPRAVA ADMINISTRATIVNIH OVIR V EU

Posamezniki in podjetja se v državah članicah EU srečujejo s pretirano regulacijo in odvečno birokratizacijo, zato je projekt odprave administrativnih ovir usmerjen v gospodarstvo, kajti doseči želi večjo podjetniško aktivnost, inovativnost in večjo vključenost državljanov.

Evropska komisija je sprejela številne ukrepe, s katerimi želi izboljšati pravno ureditev. Od leta 2005 Evropska komisija najodločneje spodbuja posodobitev, poenostavitev in prenovu pravnega reda Skupnosti (glej Evropska komisija, 2009).

Leta 2002 je Komisija oblikovala minimalna načela in standarde za posvetovanje z zunanjimi strankami. S standardi želi doseči boljšo pripravo akcijskega programa, katerega namen je jasnejša in boljša evropska zakonodaja. Ti standardi se uporabljajo zlasti za predloge ocene učinka in Komisija jih je vključila v svoj zakonodajni in letni program (glej Evropska komisija, 2009).

Leta 2005 je Evropska komisija sprejela Tekoči program za poenostavitev, ki je zajemal 100 pobud za obdobje do konca leta 2008. Ta program je vsako leto razširila z novimi pobudami, saj so s svojimi predlogi aktivno sodelovali državljani EU, države članice in zainteresirane strani. Program sestavlja 185 pobud, do sedaj je Komisija predstavila 132 pobud. Nekatero pobude, ki pokrivajo področja politike, kot so državne pomoči, računovodsko pravo, izvrševanje odločb v civilnih in gospodarskih zadevah in zamude pri plačilih v trgovinskih poslih, so povsem nove (glej Evropska komisija, 2009).

Komisija je tudi kodificirala svojo zakonodajo, tako da je osnovni predpis in njegove spremembe združila v eno besedilo. Na ta način so predpisi postali jasnejši in zmanjšal se je obseg zakonodaje. Leta 2008 je Komisija zaključila kodificiranje 229 predpisov (skupno število predpisov je 436). Poenostavitev in kodifikacija bosta zmanjšali obseg pravnega reda za skoraj 10 %, to je za približno 1.300 pravnih aktov in 7.800 strani Uradnega lista. Tako se Komisija vse bolj približuje celovitemu pristopu pri poenostavljanju, katerega namen je pregledati celotno zakonodajo ter ugotoviti protislovja, vrzeli, zastarele ukrepe in možnosti za zmanjšanje zakonodajnih obremenitev. Pripravili so tudi podlago za poenostavitev po letu 2009, bilo je določenih 81 ukrepov, ki jih bo potrebno realizirati (glej Evropska komisija, 2009).

Leta 2008 je Komisija opravila pregled celotne obstoječe zakonodaje EU. Želela je ugotoviti, ali obstaja možnost poenostavitve zakonodaje. Poenostavitve bo opravljala po naslednjih področjih, in sicer bodo izpostavljeni (glej Evropska komisija, 2009):

- kmetijstvo in razvoj podeželja,
- zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti,
- podjetništvo in industrija,
- okolje,
- ribištvo,
- zdravje in varstvo potrošnikov,
- informacijska družba,
- notranji trg,
- pravosodje in notranje zadeve,
- statistika,

- obdavčenje in carinska unija,
- trgovina,
- transport in energija.

Komisija spremlja zakonodajo, ki je v obravnavi, in izključi tiste predloge, ki niso več aktualni, saj so zaradi znanstvenega ali tehničnega napredka zastareli. Komisija je vključila umik zastarelih predlogov v svoj letni delovni program (glej Evropska komisija, 2009).

Komisija je leta 2006 ustanovila skupino nacionalnih strokovnjakov, katerih naloge so svetovanje glede splošne strategije za poenostavitev, izboljšanje evropske zakonodaje in pospeševanje razvoja boljših ukrepov na nacionalni in evropski ravni. Skupina je posrednik med Komisijo in ključnimi vladnimi organi držav članic ter pomaga Komisiji pri izboljšanju zakonodajnega okolja za podjetja, potrošnike, socialne partnerje in državljane. Skupino sestavljajo visoki nacionalni strokovnjaki, ki jih Komisija imenuje po predlogih držav članic (glej Evropska komisija, 2010).

Cilji EU in držav članic so:

- znižati administrativna bremena za državljane in podjetja,
- poenostaviti postopke za pridobitev dovoljenj,
- pripraviti boljše predpise,
- preprečiti nastanek novih administrativnih ovir,
- posodobiti obrazce, poročila, evidence,
- zmanjšati administrativne stroške,
- posodobiti sistem inšpekcijskega nadzora.

2.2 OPREDELITEV POJMOV

Administrativna ovira je nepotrebna aktivnost, ki jo mora opravljati državljan ali podjetnik in jo nalaga zakonodaja. V nekaterih državah članicah EU uporabljajo raje namesto izraza administrativne ovire izraz administrativno breme ali administrativen strošek.

Administrativni stroški so stroški administrativnih aktivnosti, ki jih opravi posameznik, podjetje ali druga organizacija, da izpolni obveznosti, ki jih zahtevajo predpisi. Administrativne stroške merimo s pomočjo mednarodno sprejete metodologije »International Standart Cost Model Manual« (OECD - SCM Network), ki jo je sprejela tudi Evropska komisija. To metodologijo so sprejele vse države članice EU (glej Ministrstvo za javno upravo, 2007).

Administrativno breme znaša določen del administrativnih stroškov, ki so predvsem rezultat zahtev predpisov in niso običajni stroški, ki jih imajo podjetja ali posamezniki (glej Ministrstvo za javno upravo, 2007).

Administrativna bremena se pojavljajo tako na ravni zakonodaje članic EU kot na ravni evropske zakonodaje. Administrativna bremena se pojavljajo zaradi birokratskega načina pripravljavcev predpisov, odsotnosti analize učinkov predpisov, zanemarjanja pomena dejanske izvedljivosti predpisov in težnje po povečanju moči (glej Virant, 2009).

Če želimo odstraniti administrativna bremena in preprečiti nastanek novih, je potrebna resna politična zaveza, ki mora javno upravo voditi in usmerjati, saj brez njenih usmeritev ne bo prišlo do sprememb v načinu razmišljanja in ravnanja.

Administrativna bremena in stroške lahko znižamo na naslednje načine (glej Pevcin in Klun, 2009, str. 83, Ministrstvo za javno upravo, 2007):

- z uporabo informacijske tehnologije,
- z znižanjem števila licenc in poročanj,
- z odpravo podvajanj pri poročanju ter z omejitvijo pogostosti poročanja,
- z zagotovitvijo boljših navodil in informacij.

2.3 ODPRAVA ADMINISTRATIVNIH OVIR V SLOVENIJI

Slovenija si prizadeva sistematično odstraniti administrativne ovire, zato je bil uveden preventiven mehanizem, ki preprečuje nastajanje novih ovir, hkrati pa intenzivno odstranjuje že obstoječe administrativne ovire. Cilj odprave administrativnih ovir je poenostaviti postopke, olajšati državljanom življenje, zmanjšati podjetjem stroške in razbremeniti gospodarstvo. Slovenija si prizadeva odstraniti administrativne ovire že od leta 1997. EU je postavila smernice, s katerimi želi izboljšati konkurenčnost evropskih gospodarstev, povečati število delovnih mest ter zmanjšati administrativna bremena na ravni evropske in nacionalne zakonodaje.

Evropska komisija je sprejela projekt, ki je zelo pomemben za čiščenje obstoječih predpisov in ga imenujemo ocena učinkov predpisov (Impact Assessment – R.I.A.), v Sloveniji ga imenujemo PUR (presoja učinkov regulacije). S pomočjo te metodologije je mogoče v fazi priprave in sprejemanja predpisa natančno ugotoviti, kakšne bodo njegove makro- in mikroekonomske, javnofinančne, socialne ter okoljske posledice. Ocena je namenjena dvigovanju kakovosti predpisov in deluje preventivno (glej Virant, 2009).

Slovenija si je pri odpravi administrativnih ovir zastavila naslednja cilja (glej Evropska komisija, 2005):

- izboljšanje poslovnega okolja,
- kakovost regulacije in poenostavitve predpisov.

Za izboljšanje poslovnega okolja gospodarskih družb je bil vzpostavljen spletni portal e-VEM. S kakovostjo regulacije in s poenostavitvijo predpisov se vzpostavi spremenjena regulacija, ki preprečuje konkurenco, želi vključiti sodelovanje javnosti pri pripravi predpisov, odpravlja administrativne ovire, poenostavi in združi postopke ter vpelje standardizacijo in informatizacijo. Navzoča je želja po večji odprtosti in odgovornosti države, saj je preveč zbirokratizirana (glej Evropska komisija, 2005).

Administrativne ovire se pojavljajo na področju javnega in zasebnega sektorja. Za administrativne ovire v javnem sektorju veljajo predpisi za javno upravo. Na področju zasebnega sektorja se pojavljajo administrativne ovire v podjetjih in pri državljanih. Podjetja in državljanji so izpostavljeni naslednjim administrativnim bremenom – poročanju, inšpekcijam in pridobivanju različnih dovoljenj.

Na področju gospodarstva se je izkazal portal e-VEM, ki je samostojnim podjetnikom in gospodarskim družbam prihranil marsikatero pot in stroške. Preko e-VEM portala lahko ustanovimo podjetje, pridobimo obrtno dovoljenje, prijavimo prosta delovna mesta, prijavimo otroke, starše in zakonce v obvezno zavarovanje ... Zelo pomembna značilnost portala e-VEM je, da so vse storitve brezplačne.

Prav tako so številne izboljšave namenjene državljanom, npr. davčne napovedi ni več potrebno izpolnjevati, ampak to stori Davčna uprava, ki pošlje informativni izračun. Državljanji lahko različne stvari uredimo preko državnega portala e-uprava. S tem nam je

prihranjeno urejanje stvari v uradih, saj nam ni potrebno iti na upravno enoto, ampak lahko zadeve preprosto uredimo preko interneta.

V nadaljevanju bom podrobneje opisala portala e-VEM in e-Uprava ter razložila, kako je projekt odprave administrativnih ovir vplival na davčno področje in na področje uveljavljanja pravic ob rojstvu otroka.

2.3.1 Uveljavljanje pravic ob rojstvu otroka

Uveljavljanje pravic ob rojstvu otroka vsebuje veliko pravic, ki zajemajo že obdobje pred rojstvom otroka in trajajo do zaključka otrokovega šolanja (npr. pred rojstvom otroka vložimo vlogo za pomoč ob rojstvu otroka, ki je lahko denarna ali v obliki zavotka, 28 dni pred predvidenim rokom rojstva nastopi mati porodniški dopust ...). Namen ukrepov za poenostavitev obrazcev in postopkov je nadomestiti prilaganje prilog, saj lahko državni organi pridobijo podatke iz uradnih evidenc. Uvedba e-poslovanja in e-vloge omogoča komunikacijo med vlagateljem in organom ter je usmerjena k združitvi postopkov uveljavljanja pravic, tako da bi se oblikoval enoten obrazec za tiste podatke, ki se logično in časovno povezujejo. Zelene poenostavitve so: odprava potrdila ginekologa o predvidenem datumu poroda, odprava krajevne pristojnosti za priznanje očetovstva, oblikovanje e-vloge za dodelitev otroškega dodatka in možnost avtomatskega podaljševanja te pravice (glej Šaponja, 2009, str. 1).

Ko želimo uveljavljati pravice ob rojstvu otroka, smo vezani na zakonske in podzakonske predpise, ki so osnovani na pravici iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo in na pravici do družinskih prejemkov. Te pravice so urejene skladno s splošnim upravnim postopkom, razen če Zakon o starševskem varstvu in socialnih prispevkih ne določa drugače. Za pripravo in izvajanje predpisov za uveljavljanje pravic je zadolženo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, centri za socialno delo pa izvajajo naloge, ki so jim dodeljene v okviru javnih pooblastil, ki so določena z zakonom. Vsi centri za socialno delo v Republiki Sloveniji se povezujejo v Skupnost centrov za socialno delo. Zakon o socialnem delu uradno daje Skupnosti centrov za socialno delo javna pooblastila, da centrom določi katalog dela, standarde in normative, ki jih je potrebno doseči pri izvajanju posameznih nalog (glej Šaponja, 2009, str. 5).

Pravice, ki izhajajo iz zavarovanja za starševsko varstvo, so naslednje (glej Šaponja, 2009, str. 5):

- pravica do starševskega dopusta: porodniški dopust, očetovski dopust, dopust za nego in varstvo otroka, posvojiteljski dopust;
- pravica do starševskega nadomestila: porodniško nadomestilo, očetovsko nadomestilo, nadomestilo za nego in varstvo otroka, posvojiteljsko nadomestilo;
- pravica staršev do krajšega delovnega časa in plačilo prispevkov za socialno varnost zaradi starševstva.

Pravice do družinskih prejemkov so naslednje (glej Šaponja, 2009, str. 5, 6):

- starševski dodatek,
- pomoč ob rojstvu otroka,
- otroški dodatek,
- dodatek za veliko družino,
- dodatek za nego otroka,
- delno plačilo za izgubljeni dohodek.

Iz vsega navedenega so se izoblikovali predlogi za izboljšanje postopkov (glej Šaponja, 2009, str. 17,18):

- uveljaviti bi bilo potrebno pridobivanje podatkov po uradni dolžnosti, da nam ne bo več potrebno prilagati tistih dokazil, ki jih lahko državni organi pridobijo po uradni dolžnosti iz uradnih evidenc;
- potrdila o šolanju bi bilo potrebno ukiniti, kajti te podatke lahko državni organi pridobijo iz uradnih evidenc;
- združiti in poenostaviti bi bilo potrebno tiste postopke, ki veljajo za večino vlagateljev, saj bi tako prihranili in nam ne bi bilo več potrebno uveljavljati novo vlogo za vsako pravico (npr. vložitev vloge ob rojstvu otroka); potrebno bi bilo razmisliti o predizpolnjenih obrazcih;
- potrebno bi bilo skrajšati obseg tistih odločb, ki znašajo 15–20 strani;
- potrebno bi bilo omogočiti, da se dodeli pravica do otroškega dodatka, brez da bi bilo vsako leto potrebno vložiti vlogo za otroški dodatek, saj ga večina upravičencev vlaga vsako leto od rojstva do konca šolanja – do 26. leta starosti, kot najdlje omogoča zakon;
- podpisovanje družinskih članov na obrazec za otroški dodatek naj ne bi bil več potreben, saj bi lahko zadostoval podpis vlagatelja, da uradna oseba odloči o pravici ter si pridobi podatke iz uradnih evidenc;
- omogočiti bi bilo potrebno e-poslovanje in e-vloge, ki bi zagotavljale komunikacijo med vlagatelji in organi;
- potrebno bi bilo vzpostaviti primernejšo komunikacijo med Centrom za socialno delo in ginekologom, da materi ne bi bilo več potrebno prinesiti potrdila o predvidenem datumu poroda na Center za socialno delo;
- potrebno bi bilo vzpostaviti formalno evidenco že v porodnišnici – priznanje očetovstva in prijava novorojenčka v zdravstveno zavarovanje sta zelo birokratska postopka.

V postopku poenostavitve je že bilo izpeljanih nekaj sprememb.

Mati lahko vloži vlogo za uveljavitev pravic ob rojstvu otroka (S-1/1), ki ji omogoča uveljavitev pravice do porodniškega dopusta in porodniškega nadomestila, dopusta za nego in varstvo otroka ter pravice do pomoči ob rojstvu otroka. Te pravice uveljavljajo 60 dni pred predvidenim rokom poroda in najkasneje 29 dni pred predvidenim rokom poroda, kajti mati nastopi porodniški dopust 28 dni pred predvidenim rokom poroda. Poleg te vloge je potrebno priložiti prilogo S-1, ki vsebuje podatke o plači, ki je osnova za obračun prispevkov za starševsko varstvo. Tako je potrebno za uveljavitev petih pravic vložiti dva obrazca (glej Šaponja, 2009, str. 19).

»Na primeru uveljavljanja osnovnih pravic vidimo, da se je na podlagi pravilnika za mater in očeta število skupnih vlog in prilog (tj. obrazcev) iz enajst zmanjšalo na štiri, torej za sedem obrazcev.« (Šaponja, 2009, str. 19).

Ostale vloge veljajo za ostale primere, saj samo približno 2 % vlagateljev ne uveljavlja pravice neposredno ob rojstvu otroka.

Vlogo za otroški dodatek lahko vložimo po elektronski poti. Ko vložimo vlogo za otroški dodatek, nam ni več potrebno zbrati podpisov vseh polnoletnih družinskih članov, vendar moramo vpisati podatke o dohodkih. Merjenje administrativnih stroškov Ministrstvo za javno upravo opravi s pomočjo metodologije EMMAS. Analiza prihrankov in rezultati merjenja so pokazali, da so se administrativni stroški za državljane na letnem nivoju znižali iz 3,6 mio EUR (pred realiziranimi spremembami) na 1,6 mio EUR. Ovrednotenje in prihranek stroškov sta v času ekonomske krize tako za državljane kot za javno upravo postala še bolj pomembna (glej Šaponja, 2009, str. 20, 26).

V okviru zmanjšanja administrativnih ovir za 25 % si Ministrstvo za javno upravo prizadeva ustvariti prijazno upravo, ki je v pomoč uporabnikom pri uveljavljanju njihovih pravic. Velika pozornost je usmerjena k ranljivim skupinam, kot so nosečnice, invalidi in upokoјenci, ter k življenjsko pomembnim dogodkom, kot so rojstvo otroka, gradnja hiše in podaljšanje voznškega dovoljenja. K tem odločitvam veliko pripomorejo pridobivanje podatkov po uradni dolžnosti, predizpolnjeni obrazci in ponovna uporaba podatkov (glej Šaponja, 2009, str. 29).

2.3.2 E-VEM za gospodarske družbe

Portal e-VEM je državni portal za poslovne subjekte in omogoča registracijo samostojnega podjetnika ali gospodarske družbe preko interneta. Omogoča tudi opravljanje določenih zakonsko predpisanih postopkov, ki jih morajo opraviti že obstoječi poslovni subjekti (glej Brlečič, 2009, str. 14).

Do portala lahko samostojni podjetniki, pooblaščenци in zakoniti zastopniki dostopajo samostojno z uporabo digitalnega potrdila. Na vstopnih točkah nudi portal samostojnim podjetnikom in zastopnikom gospodarskih družb tako svetovanje kot izvedbo postopkov.

Projekt e-VEM je bil zasnovan leta 2004, realiziran leta 2005, luč sveta pa je ugledal februarja 2008. Takrat so se AJPES-u, DURS-u in ZZZS priključili OZS, ZRSZ in ZPIS.

Podjetništvo v Sloveniji podpirajo naslednje institucije:

- OZS (Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije),
- GZS (Gospodarska zbornica Slovenije),
- JAPTI (Javna agencija RS za podjetništvo in tuje investicije),
- lokalni pospeševalni centri ...

Naštete institucije pomagajo podjetnikom s podajanjem ustreznih informacij. Njihov glavni cilj odpravljanje ovir, ki zavirajo hiter razvoj podjetništva v Sloveniji. Naštete institucije omogočajo razvoj in rast podjetij ter spodbujajo inovativnost, s temi nameni je bil ustvarjen tudi portal e-VEM (glej Brlečič, 2009, str. 8). »Projekt E-VEM za gospodarske družbe delno financira Evropska unija iz sredstev Evropskega socialnega sklada v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete Institucionalna in administrativna usposobljenost ter prednostne usmeritve Učinkovita in uspešna javna uprava.« (Batagelj, 2009, str. 14).

Sistem e-VEM je pomemben, saj prinaša pozitivne učinke tako poslovnim subjektom kot ustanovam javne uprave. S tem sistemom so vloge več kot 90 % popolne, kar omogoča hitro reševanje zadev. Podjetja so pridobila naslednje prednosti (glej Ministrstvo za javno upravo, 2008a):

- 10,2 mio evrov prihrankov na leto, ki izvirajo predvsem iz ukinjenih notarskih overitev družbenih pogodb in akta o ustanovitvi enostavne d. o. o.;

- ukinitve obvezne objave vpisov v sodni register v Uradnem listu – sedaj se vpis opravi brezplačno in se avtomatsko objavi na spletnih straneh AJPES;
- ukinitve sodnih taks za vpis v sodni register;
- optimizacijo postopkov, saj se hkrati izvede vpis v sodni in poslovni register ter pridobitev davčne številke;
- za enostavne d. o. o. se večina sprememb lahko opravi na portalu e-VEM;
- podjetje je mogoče registrirati v 3 dneh;
- preko spleta opravijo letno 1.600.000 postopkov;
- zagotovljeno elektronsko podporo za preko 30 postopkov.

Uporabniki so zelo zadovoljni, saj je delo točk VEM ocenjeno s povprečno oceno 4,7, maksimalna ocena je 5,0.

V letu 2009 je projekt e-VEM za gospodarske družbe prejel naslednja priznanja (glej Batagelj, 2009, str. 19):

- Naj IKT projekt 2009, ki ga je slovensko društvo informatike podelilo Ministrstvu za javno upravo, in sicer za izvedbo projekta e-VEM za gospodarske družbe;
- »The United Nations Public Award-UNPSA 2009« – to prestižno nagrado je prejela Slovenija med izredno mednarodno konkurenco (med vsemi prijavljenimi projekti iz Severne Amerike in Evrope) v kategoriji »Izboljšanje zagotavljanja storitev v javnem sektorju«;
- Good Practice Label – European eGovernment Awards 2009, ki ga je podelila Evropska komisija.

2.3.3 Portal e-uprava

S portalom e-uprava so se zmanjšali stroški. S prehodom na e-poslovanje ni več potrebno vsak življenjski dogodek urediti na Upravni enoti. Na ta način se je razbremenilo delo uradnika na okencu, kar vodi k večji učinkovitosti, k preglednejšemu zadovoljevanju strank ter h kvalitetnejšemu zadovoljevanju potreb državljanov. Portal e-uprava nudi informacije in storitve državljanom, gospodarskim subjektom, zaposlenim v javni upravi in ustanovam javne uprave. Velika prednost portala e-uprave je, da nudi informacije in storitve različnih delov državne uprave, izhajajoč iz problemskih situacij uporabnikov, ter da nam poskuša na enostaven in pregleden način olajšati urejanje zadev na upravnih enotah. Pogosto občan ve le, kaj bi rad, ne ve pa, kje (na upravni enoti, občini ali davčni upravi) in kako sprožiti upravne postopke ter kako pridobiti vse potrebne podatke (glej Nasvet, 2003).

Bistvena značilnost portala e-uprava je, da imamo uporabniki enoten dostop do vseh javnih storitev, upravnih postopkov in pripadajočih podatkov. Preko portala nam javna uprava ponuja veliko storitev, ki jih lahko enostavno uredimo, potrebujemo le digitalno potrdilo. Tako nam ni več potrebno čakati v dolgih vrstah in urejati stvari pri upravnih organih. Pomembna lastnost e-portala je, da uporabniki nismo več vezani na uradne ure upravnega organa, ampak je mogoče storitve uporabljati 24 ur na dan, 7 dni v tednu (glej Nasvet, 2003).

Portal nam nudi širok spekter informacij, saj so na njem opisane posamezne storitve, razloženo je, kaj moramo napraviti, da se storitev opravi, prav tako nam je omogočena povezava na pristojne organe in zakone z določeno storitvijo. Na portalu se na primer lahko seznanimo s pogoji za pridobitev potnega lista, s pogoji izpiskov iz matične knjige, s pogoji za prijavo rojstva otroka ...

Z digitalnim potrdilom je mogoče potrditi našo identiteto v elektronskem svetu, kot je mogoče z osebnim dokumentom potrditi identiteto v realnem svetu. Digitalno potrdilo je namenjeno komuniciranju in storitvam v javni upravi, ki so ponujene na e-način. Kvalificirana digitalna potrdila za državljane, pravne in fizične osebe, izdaja SIGEN-CA, za institucije državne uprave pa SIGOV-CA. Njihova digitalna potrdila omogočajo dostop do podatkov, ki so last javne uprave, varno elektronsko komuniciranje med imetniki digitalnih potrdil ter dostop do storitev in podatkov (glej Nasvet, 2003).

2.3.4 Zakon o davčnem postopku

Zakon o davčnem postopku je bil v zadnjih letih večkrat spremenjen, med drugim tudi zaradi vladnega programa odprave administrativnih ovir. S spremembami se poskušajo postopki poenostaviti tako za davčne zavezance kot tudi za davčni organ.

V diplomskem delu se bom osredotočila samo na tiste institute Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2), ki so opredeljeni kot Odprava administrativnih ovir.

Program OAO se v javni upravi izvaja že več let, še posebej pomembno je bilo leto 2001, takrat je bila namreč ustanovljena vladna komisija za OAO. V davčnem pravu se izvajajo spremembe, ki zavezancem za davek olajšajo uveljavljanje pravic, saj jih poenostavijo za vse udeležence postopkov. Tako se uveljavljajo nove olajšave, odprave določenih davkov ... Doseči želijo večjo konkurenčno sposobnost, saj se zavezanci in gospodarstveniki tako lažje prilagodijo razmeram na trgu. Proces OAO se v ZDavP uresničuje postopoma, saj se z novimi zakoni in novelami uvaja čedalje več institutov OAO. Program OAO je prednostno usmerjen k tistim zavezancem, ki so najpomembnejši za delovanja gospodarstva (glej Kovač, 2009, str. 1).

Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2, Ur. l., št. 117/2006), ima kot prejšnji Zakon o davčnem postopku (ZDavP-1) še vrsto drugih določb za odpravo administrativnih ovir, na primer primarnost obračuna kot načina izpolnitve davčne obveznosti. Tako 50. člen ZDavP-2 meni, da se znesek pod 10 evri ne odmeri, ker ta znesek ne doseže povprečnine vodenja enostavnega izračuna (obveznost se prenese v naslednje obračunsko obdobje). Po 97. Členu ZDavP-2 se preveč plačani davek ne vrne zavezancu brez njegove zahteve. Tudi 149. člen meni, da se davčna izvršba ne prične, razen v primeru 158. člena ZDavP-2, če na dan zapadlosti ne presega 10 evrov.

Zavezujočo informacijo na zahtevo zavezanca izda glavni davčni ali carinski urad, da se lahko le-ta lažje odloči, ali predstavlja predvideni davek prevelik strošek za posel v primerjavi s predvidenim dobičkom, kajti v tem primeru se tega posla ne bo lotil. Zavezujoča informacija je bila uvedena leta 2007, vendar je postopkovno napisana tako, da se omeji predvideni pozitivni učinek instituta (6 mesečni rok za izdajo).

Zavezujoča informacija v Sloveniji še ni zaživela, tako da lahko zaključimo, da še ni dosegla zastavljenih ciljev. V primerjavi z Nizozemsko, v kateri je poslovanje preko zavezujočih informacij stvar organizacije davčnega organa, je verjetno, da je pri nas zakon preveč birokratiziran (glej Kovač, 2009, str. 8).

Samoprijava je mogoča za fizične in pravne osebe, ko že potečejo roki za obračun (in odtegljaja) in napovedi za odmero davkov, pri čemer mora zavezanec dolgovani davek takoj plačati. Na ta način se pobere davek, ki se drugače najverjetneje ne bi. Zavezanec, ki se sam prijavi, plača dolgovani davek in zamudne obresti. Samoprijava lahko vložimo

do izdaje odmerne odločbe, do začetka inšpekcijskega oziroma prekrškovnega ali kazenskega nadzora zoper zavezanca.

Po seštevku so zavezanci zaradi samoprijav v treh letih plačali skoraj 21 mio evrov. Tej vsoti bi morali prišteti stroške neuvedenih inšpekcijskih pregledov, tako da je potrebno ta institut izboljšati (glej Kovač, 2009, str. 8).

Leta 2007 je Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2) za večino pisanj v davčnem postopku uvedel navadno vročanje. Pred tem je bilo osebno vročanje. Pri tem se šteje, da je vročitev opravljena 20. dan od dneva odprave dokumenta. To so storili z namenom, da bi prihranili stroške davčnega organa pri vročanju dokumentov zavezancem.

»Da ugotovimo prihranek iz naslova spremembe osebnega vročanja v navadno vročanje, smo primerjali število izdanih odločb za dohodnino (prek 1,1 mio letno), nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča (okoli 0,7 mio letno), davek od premoženja, davek iz premoženja, obresti, in kapital v letu 2006 pred uporabo Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2) in v letih 2007 in 2008. Število odločb je skoraj enako (dobro 2 mio letno), razlika v stroških za vročanje pa na tej osnovi kar okoli 2-3 mio EUR na letni osnovi.« (Kovač, 2009, str. 11).

Te prihranke nekoliko zmanjšuje strošek za odločbe (85. člen Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2)), ki jih zavezanci niso izpolnili v roku. Te dokumente mora davčni organ zavezancu vročiti z osebno vročitvijo.

»OECD ugotavlja, da je zavezancev, ki svojih obveznosti ne izpolnjujejo, okrog 70 %. Pri 2.013.327 izdanih odločbah za leto 2008 bi tako stroški vročanja znesli za navadno vročitev 523.465 EUR, dodatno pa še 1.105.317 EUR, torej skupaj 2.055.606 EUR. Kot vidimo, je vsota prihranka še vedno bistvena, sploh ker se s tem denarjem ne zajeda pobrani davek za stroške režije.« (Kovač, 2009, str. 12).

V primerjavi z osnovnim zakonom je po Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku (ZDavP-1B) podaljšano obdobje obročnega plačevanja iz enega na dve leti, pri čemer zakon dopušča diskrecijski odpis ali odlog oziroma obroke za fizične osebe, kadar gre za ogroženost preživljanja zavezanca in njegovih družinskih članov. Mogoč je tudi odpis ali plačilo obrokov za pravne in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, ko bi lahko nastala večja gospodarska škoda, ki bi nastala zaradi plačila v roku (glej Kovač, 2009, str. 12).

Pomemben je 103. člen Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2) o odpravi administrativnih ovir, da zavezanec dovoli odlog oziroma obročno plačilo in predloži instrument zavarovanja oziroma dovoli vknjižbo zastavne pravice v registru, vendar le za obdobje do enega leta. Fizična oseba, ki ne opravlja dejavnosti, lahko brez presojanja pogojev in meril po 101. členu Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2) zaprosi za tri mesečne obroke brez zavarovanja. Za čas plačila ali obročnega plačila tečejo obresti, vendar le po medbančni obrestni meri za ročnost enega leta, toda s ciljem, da se ohrani realna vrednost dolga (glej Kovač, 2009, str. 13).

Ugotovimo lahko, da je najaktualnejši institut, predvsem v letih 2007 in 2008, obročno plačilo, medtem ko odlog in odpis upadata. V celotnem obdobju je najbolj prisotna dohodnina, h kateri spadajo tudi socialni prispevki, davek od prometa proizvodov in storitev ter plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča.

Zakonodajalec je po Zakonu o davčnem postopku (ZDavP-1) zavezanca obvestil o izterjavi, le-ta je imel 8 dni časa, da je dolg poplačal, v nasprotnem primeru je sledila izterjava. Ker je to predstavljalo veliko finančno breme za državo, je bil leta 2006 spremenjen 128. člen z novelo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku (ZDavP-1B), in sicer se je ukinila določba, ki je določala osebno vročanje obvestila za pričetek izvršbe.

Vendar DURS še vedno pošlje obvestilo tistim zavezancem, ki morda zavlačujejo plačilo, vendar ne za ceno izvršbe, ki bi pomenila stroške za zavezanca, še posebej zaradi navadnega vročanja po 85. členu Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2) (glej Kovač, 2009, str. 17).

»Največji uspeh pri odpravi administrativnih ovir je v praktičnem smislu prinesel novi Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2), ki je predstavljal princip odmere dohodnine prek predhodnega informativnega izračuna z mešano naravo napovedi (ta kot predizpolnjena poslana po 421. členu Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2) že leta 2007 do 30.4.2007)) in odločbe (od leta 2008 dalje), če ni vloženega ugovora (267. in nadaljnji členu ZDavP-2).« (Kovač, 2009, str. 19).

Od leta 2007 pošlje davčni organ vsako leto do 31. 5. informativni izračun dohodnine, ki se šteje kot napoved (zavezanec mora preveriti, če so podatki resnični, pravilni in popolni) in hkrati predstavlja osnutek odmerne odločbe, ki s potekom roka, če ni vložen ugovor, postane izvršilni naslov. Kadar je vložen ugovor, se odmerna odločba izda do oktobra. Odločba sledi vloženemu napovedi do 30. 6. za preteklo leto, če zavezanec ni prejel informativnega izračuna, a je stvarno legitimiran kot zavezanec (glej Kovač, 2009, str. 18, 19).

3 PROJEKTI ZA ODPRAVO ADMINISTRATIVNIH OVIR NA PODROČJU EU IN SLOVENIJE

3.1 PROJEKT R.I.A. oz. PUR

Projekt R.I.A. oz. po slovensko PUR (presoja učinkov regulacije) se uporablja v EU in v Sloveniji. Njegov namen je preučevanje učinkov predpisov in je orodje demokratičnega in kakovostnega vladanja. Ta projekt je bil ustvarjen, da bi se dosegli boljše reguliranje oz. boljše pripravljane predpisov, odpravljane administrativnih ovir in novi javni menedžment (glej Kovač, 2009, str. 5).

Projekt PUR se je začel razvijati sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko je OECD oblikovala priporočila in opredelila presoje dobre prakse učinkov predpisov ter drugih politik. Države, ki so prve začele uporabljati PUR, so Združene države Amerike, Kanada, Velika Britanija, Avstralija, Irska, Švedska, Danska in Nizozemska. PUR predstavlja prepletenost ekonomskih, pravnih in socioloških elementov ter si prizadeva odpraviti nepotrebni del predpisov, izboljšati njihovo kakovost ter zmanjšati njihove stroške.

Slabost projekta presoje učinkov regulacije je, da ga ni mogoče preprosto prenesti iz enega družbenega okolja v drugega, saj ima vsaka država svoj tip uprave, ki je odvisen od tradicije, ustavnega reda in velikosti sosed (glej Kovač, 2009, str. 5).

Za izvajanje nadzora nad presojo učinkov regulacije je v EU zadolžen Odbor za presojo učinkov (Impact Assessment Board, IAB), ki mu predseduje namestnik generalnega sekretarja Komisije. Če želimo preprečiti zlorabe pri pripravi predpisov, je potrebna postavitev objektivnih standardov, ki se jih morajo pripravljavci predpisov striktno držati. Pri tem je pomembno, da se presoja učinkov izvaja že v sami pripravi oz. spremembi predpisa. Kontrolo bi moral izvajati centralni organ, pri nas bi bil primeren Generalni sekretariat Vlade.

Posvetovanje z javnostjo prinese podatke, ki so pomembni pri sprejemanju predpisov. Aktivna vključitev državljanov tako prispeva k večji kakovosti pripravljenih predpisov in k njihovi boljši uveljavitvi (glej Zatler in Čarni Pretnar, 2009, str. 49–51).

Tudi Slovenija je sledila trendom boljšega reguliranja in je sprejela nekaj dokumentov strateške narave: Strategijo reforme javne uprave (1997), Strategijo nadaljnega razvoja slovenskega javnega sektorja (2003–2005), Strategijo razvoja Slovenije (2005) in Program reform za izvajanje Lizbonske strategije v Sloveniji (2005–2008). Pomembno vlogo ima Ministrstvo za javno upravo, saj je prevzelo pobudo pri ustanavljanju in vodenju medresorskih delovnih skupin, ki obravnavajo vsebine in postopek vpeljave. Rezultat teh naporov sta pripravljena dokumenta Smernice za boljšo pripravo predpisov in Vrednotenje procesov sodelovanja javnosti (glej Zatler in Čarni Pretnar, 2009, str. 51).

Ministrstvo za javno upravo je leta 2005 v okviru podzakonskih aktov pripravilo Izjavo o odpravi administrativnih ovir in sodelovanju zainteresirane javnosti. Za lažje razumevanje Izjave in načel Presoje učinkov regulacije je bila sprejeta Metodologija za izpolnjevanje in spremljanje Izjave o odpravi administrativnih ovir in sodelovanju zainteresirane javnosti. Bistvo metodologije je, da nam pokaže, kako pomembno je reguliranje, ki se začne s postopkom oblikovanja politik na določenem področju in nam natančneje opredeljuje vsebino presoje učinkov regulacije. Predlagatelj podzakonskega predpisa mora izpolniti posebno izjavo oz. vprašalnik v postopku sprejemanja predpisa ter pridobiti soglasje

Ministrstva za javno upravo. Na Ministrstvu za javno upravo posebna ekipa preverja vse podzakonske predpise, ki nastajajo in v primeru neustreznih rešitev opozori predlagatelje. Od 2006 do 2008 je zaradi neustreznih predlogov, ki so vsebovali nepotrebne ovire, Ministrstvo zavrnilo približno 29 % podzakonskih predpisov (glej Zatler in Čarni Pretnar, 2009, str. 52).

Pri pripravi programa za odpravo administrativnih ovir sodelujejo državljani, strokovna javnost, predstavniki gospodarskih družb in zbornic ter drugih združenj. Na portalu e-uprava je bil v sklopu E-demokracije odprt e-naslov, kamor lahko javnost pošilja svoje pripombe, mnenja in predloge.

Kljub temu da se PUR v EU različno uveljavlja, je bilo v obdobju 2004–2006 opaziti nov trend, in sicer zmanjšanje administrativnih bremen. Poudarjena sta poenostavljanje zakonodaje in kvantitativno merjenje administrativnih stroškov ter bremen. Koncept zmanjšanja administrativnih bremen je posledica izvajanja Lizbonske strategije in je najbolj razvit v skandinavskih državah, Veliki Britaniji, Franciji, Nemčiji in ZDA (glej Pevcin in Klun, 2009, str. 83).

»Če želimo doseči resničen dvig kakovosti predpisov, so potrebni jasni standardi, iskrena predanost vlade temu cilju, kompetentni pripravljalci predpisov in ustrezna porazdelitev odgovornosti med predlagatelje in nadzornike.« (Virant, 2009, str. 1).

Slovenija je na področju javne uprave že veliko naredila, tudi Resolucija o normativni dejavnosti je korak v pravo smer. Vendar je kljub temu potrebno veliko storiti na področju procesa izboljšave predpisov, saj je potrebno vpeljati standard sodelovanja izvajalcev predpisov pri njihovi pripravi, sprejem smernic posameznih elementov kakovosti predpisov ter razvoj in zagon modula usposabljanja (glej Virant, 2009, str. 1).

Pri izboljšanju zakonodaje naletimo na številna vprašanja.

- Kakšna je povezava med izboljšanjem predpisov in procesom upravljanja celovite kakovosti? V javni upravi so med najpomembnejšimi izdelki predpisi, zato ima za posledico proces priprave in sprejemanja predpisov eden najpomembnejših predpisov v javni upravi. Standardizacija in optimizacija tega procesa sta sestavni del kakovosti. Če želi vlada v poslovanje ministrstev vpeljati kakovost, mora razviti kakovostno regulacijo, ki sledi načelom upravljanja kakovosti. V Sloveniji se je začela kakovost razvijati z izboljšavami v javni upravi, najprej z uvajanjem standardov ISO 9001, nato z uporabo ocenjevalnega orodja CAF. V procese so bile vključene organizacije, ki predpise izvajajo, npr. upravne enote in organi v sestavi ministrstev. Kljub temu bi bilo izvajanje teh procesov na ravni ministrstev zelo pomembno, saj bi povzročilo skrbnejši pristop k poslovnim procesom, tudi k procesu priprave in sprejemanja predpisov. Politiko reguliranja ne more razviti vsako ministrstvo posebej, zato so pomembna naslednja načela upravljanja kakovosti:
 - procesi priprave in sprejemanja predpisov morajo biti standardizirani (pri tem je potrebno upoštevati fleksibilnost),
 - vzpostavljena mora biti vez med odjemalci in izvajalci predpisov,
 - v politiko reguliranja je potrebno vključiti stalne izboljšave,
 - vodstvo mora biti s procesom seznanjeno in predano tem ciljem (glej Virant, 2009, str. 2,3).
- Kako vplivajo izboljšani predpisi na izboljšanje konkurenčnosti gospodarstva? Slabi predpisi so tisti predpisi, ki so pripravljeni brez sodelovanja javnosti, brez realne

ocene učinkov, brez čiščenja administrativnih ovir in brez udeležbe izvajalcev ter v projektnih skupinah gospodarskim subjektom povzročajo povečanje stroškov. Z optimizacijo predpisov se izboljša administrativno okolje, v katerem podjetja poslujejo. Izboljšano poslovno okolje se kaže kot obremenitev gospodarskih subjektov samo s tistimi administrativnimi obveznostmi, ki so nujne zaradi varovanja javnega interesa, saj je mogoče administrativne obveznosti izpolniti na najprijaznejši in najcenejši način. To se kaže tako, da se ukinejo vsa predhodna dovoljenja, ki niso nujno potrebna zaradi javnega interesa, tista dovoljenja, ki ostanejo, lahko gospodarski subjekti pridobijo na najcenejši in najhitrejši način (glej Virant, 2009, str. 3, 4).

- Kakšna je zveza med izboljšanjem regulacije in približevanjem institucij države državljanom? Regulacija se vzpostavlja za državljanke in ne proti njim, saj je v službi državljanov (čeprav se kaže v obliki prisilnega urejanja družbenih razmerij pod grožnjo sankcij). Zmanjševanje prepada med državo in državljanji se lahko ublaži s kakovostno politiko reguliranja (glej Virant 2009, str. 4).

V državnem zboru je bila sprejeta Resolucija o normativni dejavnosti, ki določa postopek sprejemanja predpisov. Resolucija vpliva na širše področje normativne dejavnosti, in sicer na področja vlade, ministrstev ter drugih organov. V resoluciji so določena dobra načela zakonodajne politike. Tako morajo pripravljavci predpisov in politiki dobro premisliti, kakšne bodo posledice za okolje, gospodarstvo, socialo, javne finance in javno upravo. Prav tako morajo pri sprejemanju predpisov biti skladni z minimalnimi priporočili in smernicami ter sodelovati s strokovno in drugo zainteresirano javnostjo.

Novembra so potekala prva usposabljanja javnih uslužbencev. Konference in delavnice z naslovom Presoja posledic predlogov in predpisov se je udeležilo 172 uslužbencev, ki so zadolženi za strokovno pripravo predpisov. Usposabljanja je delno financirala EU. Udeleženci so bili seznanjeni z Resolucijo o normativni dejavnosti, s spremembami Poslovnika Vlade RS, s priporočili za sodelovanje z javnostjo in z odpravo administrativnih ovir, pridobili pa so tudi nova znanja, ki so pomembna pri pripravi boljših predpisov (glej Ministrstvo za javno upravo, 2009).

3.2 METODOLOGIJA OCENJEVANJA ADMINISTRATIVNIH STROŠKOV – OGRODJE SCM

Nizozemska je razvila Model standardnih stroškov, h kateremu sta kasneje pristopili Danska in Velika Britanija. Ob vzpostavitvi Mreže SCM je k metodologiji pristopilo še 16 držav, konec leta 2005 pa jo je prevzela še OECD. Ta model je namenjen enotnemu merjenju administrativnih stroškov v različnih državah. Razvita je bila z namenom poenostavitve ocenjevanja administrativnih stroškov, ki jih podjetjem povzroča državna regulativa (glej Pevcin in Klun, 2009, str. 85).

»Model je primeren za grobo presojo in dobro podlago za odpravo nepotrebnih administrativnih bremen. S pomočjo merjenja administrativnih stroškov se posamezna zakonodaja analizira tako, da se opredelijo ustrezne informacije in podatki (informacijska obveznost, angl. information obligation), ki se naprej delijo na posamezne aktivnosti (AA, angl. administrative activity), ki jih mora podjetje (posameznik ali druga organizacija) opraviti za zagotovitev potrebnih informacij, ki jih določa zakonodaja. S tem so opredeljene administrativne aktivnosti, ki jih merimo.« (Pevcin in Klun, 2009, str. 85).

»Administrativni stroški posamezne administrativne aktivnosti so seštevek naslednjih stroškov:

- porabe časa za določeno aktivnost (ovrednoteno s plačilom za porabljeni čas),
- izdatkov, ki so materialni stroški, vezani na določeno aktivnost (npr. kopiranje, poštnina, obrazci, kuverte, programska oprema ...),
- možnih zunanjih stroškov (npr. stroški svetovalcev, stroški pridobivanja certifikata s pomočjo zunanjega izvajalca ...),
- splošnih stroškov, ki so določeni kot fiksni odstotek izračunanih administrativnih stroškov in se upoštevajo samo pri deležih teh stroškov v bruto domačem proizvodu in mednarodnih primerjavah. Gre za splošne stroške, ki nastanejo pri poslovanju (stroški s prostori (najemnina ali amortizacija, vezana na poslovne prostore), telefonija, ogrevanje, stroški elektrike, vode, odvoza smeti, IT opreme). Ti stroški nastajajo ne glede na to, ali zaposleni opravlja temeljno delo ali administracijo ali pa je celo odsoten.« (Pevcin in Klun, 2009, str. 86).

V praksi se je do sedaj uveljavljala metodologija za merjenje administrativnih stroškov, ki jo zakonodaja povzroča podjetjem. EU pa že pripravlja modificirano metodologijo SCM za merjenje administrativnih stroškov za državljane. Stroški bi se merili kot kombinacija količinskih (število porabljenih ur) in vrednostnih (drugi stroški) enot.

4 AKCIJSKI PROGRAM ZA ZMANJŠANJE UPRAVNIH OBREMENTEV

Novembra 2006 je Komisija predlagala začetek ambicioznega programa za zmanjšanje upravnih obremenitev v EU. Marca 2007 je bil sprejet cilj, da se zmanjšajo upravne obremenitve v EU za 25 % do leta 2012 (glej Evropska komisija, 2007).

Ta cilj je mogoče doseči samo na podlagi deljene odgovornosti ter skupnega prizadevanja držav članic in evropskih institucij. Pri tem je pomembno, da se vse strani odzovejo hitro in ustrezno, tako da imajo pri tem koristi poslovne skupnosti, zlasti mala in srednja podjetja ter potrošniki.

Bistvo akcijskega programa ni deregulacija niti spreminjanje ciljev politike, ki so določeni v zakonodaji Skupnosti, ali ravni ambicioznosti v obstoječih zakonodajnih besedilih, temveč si prizadeva racionalizirati in zmanjšati obremenilnost načina izvajanja ciljev politike. Nepotrebne in nesorazmerne pravne obremenitve vplivajo na gospodarstvo, saj so zelo moteče in nadležne za dejavnosti podjetij (glej Evropska komisija, 2007).

Namen akcijskega programa je odprava zastarelih, odvečnih in ponavljajočih se obveznosti obveščanja. Cilj je zmanjšanje nepotrebnih upravnih obremenitev za podjetja, koristi pa bodo imeli tudi potrošniki, na primer zaradi nižjih cen.

Komisija bo s pomočjo držav članic merila upravne obremenitve (Model standardnih stroškov – opisan v poglavju 3.2), ki so povezane z zakonodajo Skupnosti in nacionalnimi prenosi zakonodaje, ter pripravila ustrezne predloge za zmanjšanje obremenitev. Države članice bodo merile in zmanjšale upravne obremenitve nacionalni in regionalni ravni (glej Evropska komisija, 2007).

Tudi Vlada Republike Slovenije se je zavezala, da bo odpravila administrativne ovire ter zmanjšala bremena do leta 2012 za 25 %. Ta program se kaže kot prizadevanje za izboljšanje javne uprave oz. celotnega projekta odprave administrativnih ovir, pomeni tudi nadaljevanje in nadgradnjo načrtnega in sistematičnega delovanja vlade, ki je sestavljen iz preventivnega delovanja. Preventivno delovanje se kaže kot preprečitev nastajanja novih administrativnih ovir in kot odpravljanje starih administrativnih bremen. Vse to temelji tako na sprejetih vladnih sklepih kot tudi na programih za odpravo administrativnih ovir, ki jih je vlada sprejela na predlog ministrstva za javno upravo.

V Sloveniji že od leta 2005 zbiramo predloge državljanov, podjetij, nevladnih organizacij, menedžerjev in drugih zainteresiranih za izboljšave in poenostavitve postopkov. Na podlagi teh predlogov je Ministrstvo za javno upravo vsako leto pripravilo program odprave administrativnih ovir. Ministrstvo za javno upravo usklajuje in nadzira izvajanje programov ter nato pripravi poročilo, ki ga vsako leto do 31. 3. posreduje vladi. Tisti program, ki ga sprejme vlada, vsebuje konkreten seznam ukrepov, ki jih je potrebno realizirati, k temu pa zavezuje vsa ministrstva.

Cilj programov je sprejetje ukrepov, s katerimi bi se olajšalo življenje državljanov ter zmanjšalo stroške poslovanja podjetij. Do sedaj so ocenili, da so prihranili stroške za državljanje in gospodarstvo v višini 250 mio EUR (glej Ministrstvo za javno upravo, 2009).

»Programi za leto 2006, 2007 ter 2008 in 2009 so vsebovali skupaj 108 ukrepov, pri čemer je program za leto 2006 realiziran v 92 %, za leto 2007 je realiziran 76,66 %, za

leto 2008 pa je od 35 ukrepov realiziranih 17 ukrepov (48,75 %).« (Ministrstvo za javno upravo, 2009).

Program odprave administrativnih ovir je sestavljen iz dveh delov (glej Ministrstvo za javno upravo, 2009):

- prvi del predstavlja Akcijski program znižanja administrativnih bremen za 25 % do leta 2012 v Republiki Sloveniji, k čemur se je zavezala vlada, pomeni pa tudi obveznost vseh ministrstev, da do leta 2012 znižajo administrativna bremena na svojih področjih; priloga k akcijskemu programu je mednarodna metodologija SCM, na podlagi katere se ugotavlja, kako uspešna so ministrstva pri odpravi bremen;
- drugi del zajema 41 ukrepov za odpravo administrativnih ovir in konkretne poenostavitve.

Program odprave administrativnih ovir je sestavljen iz petih faz (glej Ministrstvo za javno upravo, 2009):

1. pregled zakonodaje posameznega področja,
2. z ustrežno metodologijo izmeriti posamezno področje,
3. zbiranje predlogov za poenostavitev zakonodaje,
4. na podlagi sprejetih zakonov spreminjanje zakonskih in podzakonskih aktov,
5. merjenje administrativnih stroškov in ugotavljanje učinkovitosti sprememb.

5 PREDPISI IN PROGRAMI, KI UREJAJO ODPRAVO ADMINISTRATIVNIH OVIR

5.1 BROŠURA BOLJŠA PРАВNA UREDITEV – PREPROSTA RAZLAGA

Leta 2006 je bila izdana brošura z naslovom Boljša pravna ureditev – preprosta razlaga. V njej najdemo koristne informacije o tem, zakaj je evropska zakonodaja pomembna in kakšen cilj ima izboljšana zakonodaja.

V Evropi se je pojavila želja, da bi se razvil enoten trg za pretok storitev, kapitala in oseb, zato se je povečal obseg evropske zakonodaje. Na evropski ravni se pripravljajo zakoni s področja skupne politike (kmetijstvo, ribištvo, carine) in drugih področij, za katera so se države članice odločile, da veljajo v določenih okoliščinah (okolje, pravosodje in notranje zadeve, zdravje in varstvo potrošnikov) (glej brošura Boljša pravna ureditev, 2006).

V Evropi si javni organi prizadevajo zmanjšati upravne formalnosti in odpraviti nepotrebno birokracijo. Na evropski ravni se veliko energije posveča izboljšanju kakovosti zakonodajnih predlogov ter zmanjšanju nepotrebnih in prekrivajočih se pravil, torej se trudi, da bi bili predlogi čim razumljivejši. Vse to se počne na očeh javnosti, tako da lahko pri sprejemanju politike aktivno sodelujejo tudi državljani in druge zainteresirane skupine (glej brošura Boljša pravna ureditev, 2006).

5.2 MEDINSTITUCIONALNI SPORAZUM O BOLJŠI PRIPRAVI ZAKONODAJE

Leta 2003 so evropski Parlament, Svet in Komisija sprejeli Medinstitucionalni sporazum o boljši pripravi zakonodaje.

Njihov dogovor obsega (glej Medinstitucionalni sporazum, 2003):

- izboljšanje zakonodaje z uporabo postopkov in ukrepov, določenih v tem sporazumu;
- boljše usklajevanje zakonodajnega postopka;
- letno poročilo Komisije o napredku zakonodajnih predlogov;
- upoštevanje predlogov Sveta in Parlamenta pri pripravi zakonodajnih predlogov, ki jih določa 192. ali 208. člen Pogodbe Evropske skupnosti;
- jasno in celovito utemeljitev Komisije za pravno podlago, ki jo pripravlja za posamezen predlog;
- velik poudarek vseh treh institucij na izvedbene ukrepe v zakonodaji;
- željo vseh treh institucij, da bi zagotovile jasno, enostavno in učinkovito zakonodajo, kar želijo doseči s predhodnim posvetovanjem, in pogostejšo uporabo vplivov;
- prenos zakonodaje v nacionalno zakonodajo je bistvenega pomena pri uporabi zakonodaje s strani sodišč, javnosti, uprave, gospodarskih in socialnih subjektov;
- določitev roka, v katerem morajo države članice prenesti direktive v nacionalno zakonodajo, običajno ne sme presegati obdobje dveh let; tiste države, ki tega ne bodo pravočasno storile, bodo kaznovane;
- letno poročilo Komisije o prenosu direktiv v države članice;
- razveljavitev aktov, ki ne veljajo preko kodifikacije ali preoblikovanja drugih aktov;
- spremljanje izvajanja tega sporazuma s strani strokovne komisije na visoki ravni za medinstitucionalno sodelovanje.

5.3 LIZBONSKA STRATEGIJA

Lizbonsko strategijo so sprejeli predstavniki EU v Lizboni marca 2000. Njen poglavitni cilj je, da bi EU do leta 2010 postala najbolj konkurenčno, dinamično ter na znanju temelječe gospodarstvo na svetu. Temu cilju je botrovalo dejstvo, da je EU vse bolj izgubljala konkurenčno prednost pred ZDA in razvijajočimi se azijskimi državami.

Ključni cilji Lizbonske strategije:

- odprava administrativnih ovir,
- zmanjšanje administrativnih bremen, ki jih povzročata zakonodaja,
- poenostavitev postopkov.

EU si prizadeva oblikovati boljšo zakonodajo na evropski in nacionalni ravni držav članic, saj to prispeva k doseganju gospodarske rasti in zagotavljanju delovnih mest (glej Evropska komisija, 2010).

Strategija temelji na treh naslednjih ukrepih (glej Evropska komisija, 2010):

- pospeševanje oblikovanja in uporabe orodij na ravni EU, kar želijo doseči z zmanjšanjem in s poenostavitvijo upravnih bremen ter z oceno učinka;
- tesnejše sodelovanje med državami članicami, da bi zakonodajalci resneje uporabljali načela za izboljšanje predpisov;
- okrepitev dialoga med interesnimi skupinami in zakonodajalci tako na ravni EU kot na nacionalni ravni.

»Eno izmed pomembnejših področij Strategije je politika priprave boljših predpisov, ki s svojimi potrebami pravnega urejanja, sorazmernosti, subsidiarnosti, transparentnosti, odgovornosti, dostopnosti in poenostavitve postavlja državo v izjemno odgovoren položaj v odnosu do državljanov in gospodarstva.« (Srebotnjak et al., 2009, str. xiii).

Zaradi potrebe po izboljšanju priprave predpisov so se države članice zavezale za zmanjšanje administrativnih bremen do leta 2012 za 25 %.

Lizbonska strategija predstavlja za države članice EU pomembno usmeritev pri izvajanju socialnih in gospodarskih reform, saj omogoča, da si države članice izmenjujejo dobre prakse in izkušnje (glej Vladni portal z informacijami o življenju v Evropski uniji, 2010).

Lizbonska strategija je bila dopolnjena na zasedanjih Evropskega sveta leta 2001 v Stockholmu in leta 2002 v Barceloni. Švedska je dopolnila Lizbonsko strategijo z okoljevarstvenim in s trajnostnim vidikom. Španija je dala večji poudarek na socialni vidik ter namenila 3 % BDP za raziskave in razvoj (glej Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropske zadeve, 2009).

Prenovljena Lizbonska strategija ima dve triletni obdobji, in sicer obdobje od leta 2005 do leta 2008 in obdobje od leta 2008 do leta 2010. Države članice si za to obdobje izdelajo program reform za uresničevanje lizbonskih ciljev, izberejo nacionalnega koordinatorja, ki spremlja potek izvajanja strategije, in vsako leto opravijo poročilo, ki ga predložijo evropski komisiji.

Evropska komisija nato izda poročilo, v katerem poda svoja mnenja in priporočila za izvajanje reform. S poročilom oceni izvajanje nacionalnih reform in ga nato predloži Evropskemu svetu. Evropski svet na podlagi poročila sprejema ustrezne usmeritve izvajanja Lizbonske strategije.

Še posebej pomembno je, da se v času gospodarske krize uporabi dobra zakonodajna politika, pri tem pa je potrebno sodelovanje državljanov, gospodarstva in državne uprave.

6 NASTANEK IN PROCES OAO V RS

Pomemben mejnik pri odpravi administrativnih ovir je leto 1997, saj je takrat v Sloveniji potekala reforma javne uprave s ciljem, da bi se znebili nepotrebnih birokratskih ovir in da bi postala administracija učinkovitejša in dostopnejša državljanom.

Leta 2001 je bila ustanovljena Komisija Vlade Republike Slovenije za odpravo administrativnih ovir, katere člani so predstavniki različnih ministrstev. Prav tako je bil v letu 2001 vzpostavljen državni portal e-Uprava, ki je bil ponovno zagnan decembra 2003 in posodobljen leta 2006. Portal je pomemben, saj zagotavlja storitve za državljane, pravne osebe in javno upravo. Tisti državljani, ki imajo digitalne certifikate, lahko na portalu dostopajo do aplikacije Elektronske upravne zadeve. S pomočjo te aplikacije lahko državljani oddajo na Upravne enote vloge za različne upravne postopke (glej Ministrstvo za javno upravo, 2010).

»Komisija Vlade Republike Slovenije je v svoj akcijski načrt vključila vrsto projektov, ki se vodijo na Ministrstvu za notranje zadeve.« (Bogme Kirn, 2005). Ti projekti so:

- poenotenje vlog v upravnih postopkih po področjih,
- enotna domača stran upravnih enot,
- uvedba elektronskega poslovanja v delo uprave,
- plačevanje upravnih taks preko mobilne tehnologije in plačilnih oz. kreditnih kartic.

Leta 2003 je bil sprejet Zakon o dostopu do informacij javnega značaja, katerega cilj je zagotoviti javnost in odprtost delovanja organov ter omogočiti uresničevanje pravic fizičnih in pravnih oseb, da imajo dostop do informacij javnega značaja.

Leta 2004 je bilo ustanovljeno Ministrstvo za javno upravo. Cilji ministrstva so: usmerjenost k uporabnikom, učinkovit uslužbenki in pravični plačni sistem, kakovostno in učinkovito poslovanje javne uprave ter odprtost in preglednost poslovanja celotne javne uprave (glej Ministrstvo za javno upravo, 2010).

Leto 2005 je bilo pomembno zaradi naslednjih dogodkov:

- ustanovljen je bil Svet za gospodarstvu prijazno upravo, katerega cilj je zmanjšati administrativne ovire pri nastanku in poslovanju podjetij;
- ustanovljena je bila Delovna skupina za odpravo administrativnih ovir, pristojna za tiste administrativne ovire, ki onemogočajo učinkovito izvajanje predpisov, in za evalvacijo učinkov že sprejetih predpisov ter tistih predpisov, ki so v postopku sprejema in katerih izvajanje bo v pristojnosti upravnih enot;
- sprejet je bil program za izvajanje Lizbonske strategije, ki vsebuje številne ukrepe za izboljšanje poslovnega okolja, odpravo administrativnih ovir, kakovost regulacije in poenostavitev zakonodaje;
- sprejeta je bila uredba o upravnem poslovanju, ki je združila več prejšnjih uredb in postopkov, odpravljena je bila tudi krajevna pristojnost za številne postopke;
- vzpostavil se je poseben elektronski naslov: oao.predlogi@gov.si, na katerega lahko državljani sporočimo svoje predloge za odpravo administrativnih ovir (glej Ministrstvo za javno upravo, 2010).

V letu 2006 so bili pomembni naslednji dogodki (Ministrstvo za javno upravo, 2010):

- sprememba in dopolnitev Poslovnika Vlade RS (8. člen), ki uvaja bolj transparenten postopek sprejemanja predpisov; večji poudarek je na sodelovanju

z javnostjo in na uporabi ocenjevanja vplivov na gospodarstvo, okolje, administrativne ovire in socialno varnost;

- ustanovitev sektorja za upravne procese in odpravo administrativnih ovir, ki skrbi za izvajanja Zakona o splošnem upravnem postopku, Uredbe o upravnem poslovanju ter sodeluje z nevladnimi organizacijami ...

Leta 2007 je bila ustanovljena Stalna medresorska skupina za boljšo pripravo predpisov in odpravo administrativnih ovir. V njo so vključeni predstavniki vseh ministrstev in nekaj vladnih služb. »Stalna medresorska skupina je bila ustanovljena s ciljem, da bi se pripravili boljši predpisi, da bi se zagotovila večja stopnja transparentnosti, racionalnosti in ekonomičnosti delovanja državne uprave, s poudarkom na večji stopnji pravne varnosti in sprejemljivosti predpisov za državljane in večji odgovornosti državne uprave do gospodarstva.« (Ministrstvo za javno upravo, 2007).

V letu 2008 se je razširil državni portal za gospodarske družbe e-VEM. Značilnost tega portala je, da so vsi postopki brezplačni in je za uporabo tega portala potrebno le digitalno potrdilo.

Od leta 2006 do 2008 je Ministrstvo za javno upravo pregledalo 3066 mnenj na predloge različnih predpisov. Ministrstvo za javno upravo je preprečilo nastanek novih administrativnih ovir, tako da je zavrnilo 29 % novih predlaganih predpisov. Leta 2006 je bilo zavrnjenih 40 % predpisov, leta 2008 pa 28 % predpisov. Leta 2008 je bilo sprejetih 51 zakonov, 163 uredb, 673 pravilnikov in 256 ostalih dokumentov. Negativno mnenje je bilo podano na 29 zakonov, 49 uredb, 193 pravilnikov in 46 ostalih dokumentov (glej Ministrstvo za javno upravo, 2008).

Leta 2009 je Vlada Republike Slovenije sprejela program za odpravo administrativnih ovir in zmanjšanje administrativnih bremen za 25 % do leta 2012, v tem letu je bil sprejet tudi projekt Merjenje administrativnih stroškov in bremen v predpisih Republike Slovenije. Glavni namen tega projekta je razbremenitev gospodarstva in državljanov z nepotrebni administrativnimi postopki. Vlada želi s tem projektom povečati učinkovitost znotraj javne uprave (glej Ministrstvo za javno upravo, 2010).

Vsako leto se sprejme seznam ukrepov, ki jih je potrebno opraviti, pri tem pa določijo tudi rok, ko je potrebno posamezni ukrep realizirati.

6.1 POVZETEK UKREPOV, KI SO BILI REALIZIRANI PO LETU 2009

Ukrepi, ki so bili realizirani po letu 2009 (glej Ministrstvo za javno upravo, 2010), so naslednji.

- Kadar otrok prečka mejo, ni več potrebno soglasje zakonitega zastopnika. Tako znaša prihranek državljanov 400.000 EUR, prihranek zaposlenih pa 1605 ur.
- Če izgubimo javno listino, na primer voziško dovoljenje, tega ni več potrebno objaviti v uradnem listu, ampak zadostuje, da javimo Upravnemu organu, ki je listino izdal. Naznanimo lahko tudi po elektronski poti. Prihranek državljanov znaša približno 800.000 EUR, prihranek javnega sektorja pa približno 270.000 EUR.
- Tistim društvom, ki se registrirajo kot društva v javnem interesu, ni več potrebno prilagati kopij, saj lahko potrebna dokazila pridobi organ sam. Društvom, ki delujejo v javnem interesu, ni več potrebno prilagati letnih poročil ministrstvu, saj si le-ti pridobijo podatke preko Agencije RS za javnopravne evidence in storitve.
- Pri uveljavljanju pravice do družinskih prejemkov ni več potrebno prilagati Obvestilo zdravnika o pričakovanem otrokovem rojstvu, ampak zadošča le izjava.

Prav tako ni več potrebno prilagati pogodbe o zaposlitvi, saj se zahtevani podatki o starševskemu dodatku v pokojninsko in invalidsko zavarovanje razberejo na predpisanih obrazcih M.

- Ko starši vlagajo vloge za pridobitev vrtca, lahko vložijo vlogo preko interneta, v nekaterih občinah, kjer že imajo to možnost, ni več potrebno prilagati vlog za vsakega otroka posebej.
- Pri subvencioniranju študentske prehrane so odpravili podvojeno poročanje ministrstvu. Poroča se le izvajalcu, ki podatke posreduje ministrstvu.
- Pri pridobivanju Zoisovih štipendij so odpravili overjanje dokumentov, dokazila se lahko pošljejo tudi po elektronski poti.
- Državni organi od 1. 1. 2010 ne dobivajo več tiskanega uradnega lista, ampak je dostopen preko interneta. Na ta način davčni organi prihranijo 200.000 EUR.
- Poslovni subjekti lahko odprejo TRR, čeprav nimajo poravnanih vseh davčnih obveznosti do države. S to odpravo administrativnih ovir se želi zmanjšati brezposelnost in delo na črno. Prihranek znaša približno 60.000 EUR letno.
- Prodaja vrednostnih papirjev mladoletnih oseb je prepuščena mladoletni osebi oz. staršem, ne centrom za socialno delo. Center odloča samo, ko otrok ostane brez staršev in mu je dodeljen drug skrbnik. Na ta način se prihrani 170.000 EUR.
- Pri manjših delodajalcih se štejejo za evidenco podatki, ki so zbrani o posameznem delavcu v fizični in elektronski obliki, na podlagi katerih je mogoče opraviti nadzor nad zakonitostjo poslovanja delodajalca.
- Od 4. 2. 2010 lahko brezposelne osebe vložijo vlogo za pridobitev denarnega nadomestila v elektronski obliki.
- Tistim samozaposlenim, ki jim Ministrstvo za kulturo plačuje prispevke na podlagi izdane odločbe, ne bo več potrebno vsak mesec na DURS-u predložiti obračunov o višini prispevkov, ampak bo to storilo Ministrstvo za kulturo, ki bo DURS-u predložilo seznam za plačilo prispevkov z navedbami zavezancev in z višino prispevkov, ki bo služil kot obračun.
- V javnem sektorju se je odpravilo obvezno prilaganje pogodbe o zaposlitvi pri prijavi v obvezno zdravstveno zavarovanje. Pogodbo je mogoče skenirati in poslati v elektronski obliki in je ni več potrebno dostavljati v fizični obliki.
- Od maja 2010 lahko delavec preko sistema e-davki z digitalnim potrdilom preveri, ali mu delodajalec plačuje prispevke. Preverimo lahko tudi svoje obveznosti do države.
- Podjetja ne dostavljajo več SURS-u obrazcev o strukturi plač. Tako se letno prihrani 240.000 EUR. Tista podjetja, ki imajo manj kot 10 zaposlenih, ne poročajo SURS-u o štipendijah.
- Organom ni več potrebno dostavljati potrdila o skupnem gospodinjstvu, ampak si lahko organ te podatke pridobi preko elektronske evidence gospodinjstev (npr. pri vlaganju vloge za štipendijo, za otroške dodatke ...).
- Mogoča je prijava in odjava prebivališča po elektronski poti.
- Potrdila in izpiske iz Matičnega registra in Registra stalnega prebivalstva je mogoče pridobiti po elektronski poti.
- Javno prireditev lahko prijavimo po elektronski poti.
- Samostojni podjetniki lahko preko portala e-VEM uredijo spremembe, prijave in odjave v zvezi z obveznimi socialnimi zavarovanji.
- Vlogo za pridobitev obrtnega dovoljenja lahko vložimo preko portala e-VEM in ni več potrebno tega urejati na Obrtno-podjetniški zbornici.
- Samostojni podjetniki lahko prosto delovno mesto objavijo preko spleta in na točkah portala e-VEM. Prihranek znaša približno 500.000 EUR letno.
- Tistim državljanom, ki vlagajo vlogo za pripomoček za premagovanje komunikacijskih ovir, ni več potrebno prilagati dokazil o invalidnosti.

- Tiste osebe, ki potrebujejo negovalno posteljo, ne gredo pred invalidsko komisijo, ampak jim jo predpiše osebni zdravnik.
- Poenostavitve za državljane so tudi v okviru jamstvene sheme. Ni več potrebno prilagati potrdila o stalnem prebivališču, kopije rojstnega lista, potrdila o državljanstvu.
- Odpravljeno je poročanje o nameri sklenitve avtorske ali podjemne pogodbe, saj je to nepotrebna administrativna ovira v primeru, ko je izvajalec zaradi specifičnosti dela znan že vnaprej.
- Odpravljena je krajevna pristojnost Zavoda za zaposlovanja. Brezposelna oseba se lahko kjerkoli vpiše v centralni register brezposelnih oseb in je deležna storitev (ne glede na stalno prebivališče).

6.2 UKREPI, KI SO V FAZI REALIZACIJE

V tem poglavju so predstavljena področja, kjer se želi poenostaviti postopke (glej Ministrstvo za javno upravo, 2009, 2010).

- Želi se odpraviti krajevno pristojnost matične evidence zavarovancev iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, saj bi se na ta način poenostavil postopek, kadar bi poslovni subjekt želel spremeniti naslov.
- V letu 2010 bo uvedeno elektronsko poslovanje na področju gibanja in nadzora nad trošarinskimi izdelki. Ukinil se bo trošarinski dokument, ki ga bo nadomestil elektronski. Ta sistem bo zgrajen v več fazah, države članice bodo vanj vstopale posamezno.
- Preko točke VEM bi bilo potrebno uvesti postopek, ki bo omogočil upokojitev samostojnih podjetnikov. Na ta način bi bilo samostojnim podjetnikom prihranjeno urejanje potrdil pri državnih organih (ZZZS, ZPIZ, DURS, Upravna enota, OZZ).
- Z vzpostavitvijo centralne evidence udeležencev izobraževanja v šolstvu ne bo več potrebno vsako leto dostavljati potrdila o šolanju pri uveljavljanju postopkov in pri uveljavljanju družinske pokojnine.
- Poenostavitev sistema plačevanja davkov in drugih obveznih dajatev bo prihranila stroške pri plačilnem prometu in znižala možnost napak.
- MOP ukinja pošiljanje elaboratov v papirnati obliki. Za evidence, ki se vodijo na geodetski upravi (zemljiški kataster, zbirni kataster, in kataster stavb), se želi vzpostaviti sistem, ki bo omogočal elektronski sprejem vlog ter elektronsko vročanje in obveščanje strank.
- Pri pridobivanju vodne pravice se želi za poslovne subjekte uvesti nadomestno vodno dovoljenje. Na ta način bi se odpravila obveznost dvojnega obračunavanja in plačevanja obveznosti dvojne pravice, kar bi poenostavilo celoten postopek.
- Za poslovne subjekte se namerava uvesti okoljski informacijski sistem, preko katerega bodo zavezanci poročali v elektronski obliki.
- Pri poseganju v prostor se želi uvesti eno samo dovoljenje, s katerim bi ukinili nepotrebne upravne postopke.
- Poenostavitev sistema plačila okoljskih dajatev bi omogočila, da lahko tisti zavezanci, ki to dajatev plačujejo, opravijo vse na enem obrazcu. Omogočiti bi bilo potrebno elektronsko poslovanje s Carinsko upravo ter poenostaviti in opustiti nepotrebne aktivnosti, ki nastajajo pri tem.
- Namerava se vzpostaviti zbirka upravnih aktov na področju gradnje. S tem bi upravni organi takoj dobili informacijo o (ne)izdanih gradbenih dovoljenjih in drugih aktih.
- S poenostavitvijo postopkov in z znižanjem števila obračunov pri okoljskih dajatvah se želi zmanjšati administrativna bremena na področju okoljskih predpisov v Sloveniji.

- Na področju sodstva je potrebna prenova sodnega reda, ki bo odpravila togost sodnikov ter omogočila racionalnejše vodenje sodišč in uvedbo informatizacije posameznih poslovnih procesov.
- Poenostaviti se želi postopek podaljšanja pravice do preživnine, saj morajo stranke, ki prejemajo preživnino, vsako leto opraviti številne postopke. Želi se odpraviti prilaganje prilog, saj jih lahko sodišče pridobi iz uradnih evidenc. Želi se uvesti avtomatično podaljšanje preživnine do preklica sodišča.
- Želi se ukiniti vračanje prometnih dovoljenj, ki jim je potekla veljavnost, organizacijam, ki so jih izdale. To je nepotrebna administrativna ovira, kajti že iz sistema MRVL in iz samega prometnega dovoljenja je razvidno, da je dokument neveljaven.
- Poenostaviti se želi postopek uveljavljanja pravice do znižanega plačila vrtca, saj se želi zagotoviti izmenjava podatkov med občinami in posameznimi državnimi organi, ki vodijo uradne evidence.
- Na področju šolstva se želi vzpostaviti enotna evidenca vseh udeležencev, ki se izobražujejo. Tako bi imeli zavodi in pristojni državni organi dostop do podatkov v elektronski obliki.
- Poenostaviti se želi postopek subvencioniranja dijaških in študentskih vozovnic. Vse bi se uredilo z Zakonom in posamezni prevozniki ne bi več odločali o pravici subvencioniranega prevoza.
- Poenostaviti se želi postopek podaljšanja zdravstvenega zavarovanja za šolajoče in ukiniti se želi vsakoletno prinašanje potrdil o šolanju, saj lahko zdravstvena zavarovalnica le-te pridobi po uradni dolžnosti.

7 PREDSTAVITEV UKREPOV V IZBRANIH DRŽAVAH

7.1 NIZOZEMSKA IN ODPRAVA ADMINISTRATIVNIH OVIR

Nizozemska vlada je sprejela ukrepe, s katerimi si prizadeva zmanjšati regulativne obremenitve in tako spodbuditi gospodarstvo. Zmanjšanje regulativnih obremenitev se kaže kot manjši stroški podjetij za izpolnjevanje predpisov, kar ima za posledico več časa za izvajanje poslovnih aktivnosti. Finančna kriza je dodatno poudarila zmanjšanje regulativnega pritiska (glej Evropska komisija, 2009).

Ukrepi, s katerimi želi vlada zmanjšati regulativne obremenitve podjetij, so (glej Evropska komisija, 2008):

- kot rezultat nadzora želi upravne obremenitve zmanjšati za 25 %,
- znižati želi stroške usklajevanja (znižati želi cilje, ki so povezani s 30 izbranimi zakoni, kamor spada licenciranje v subvencije).

Maja 2009 so na Nizozemskem izdelali poročilo, s katerim je bilo ugotovljeno, da so zmanjšali obremenitve za 937.000.000 EUR.

Na Nizozemskem je bila oblikovana storitev Voucher za izboljšanje storitev. Cilj teh storitev je stopiti v stik z občinami ter okrepiti pritisk nanje, da bi podjetjem bolj kvalitetno ponudile storitve. V okviru teh storitev je bil ustanovljen »zaznavalni monitor«, s katerim želi država ugotoviti, kakšno je zaznavanje podjetnikov za obremenitve in kaj želijo spremeniti. Monitor je sestavljen iz letne makro meritve (ki se opravlja prek telefonskih pogovorov s podjetniki), mikro meritve in ex-post meritve, ki zajema določene spremembe v regulativnih obremenitvah (glej SCM Network, 2010).

Zadnje makro meritve, ki so zajele 1400 podjetnikov, so pokazale, da 41 % podjetnikov meni, da jih ovirajo regulativne obremenitve, 41 % jih ne ovira, 18 % pa je ostalo neopredeljenih. Tisti, ki menijo, da jih ovirajo regulativne obremenitve, so navedli kot glavno oviro ogromne stroške za uskladitev z zakoni in drugimi predpisi. Podjetniki si želijo, da bi vlada zmanjšala obseg pravil in izboljšala kakovost storitev (glej SCM Network, 2010).

Sedanja Vlada poudarja zmanjšanje administrativnih obremenitev. Pri tem izpostavlja regulativne stroške ter želi odpraviti nasprotujoče si predpise, drastično zmanjšati obseg števila dovolilnic in poenostaviti sistem za izdajanje dovolilnic. Poudarja tudi obremenitve, ki jih povzročajo inšpektorji in organi nadzora (glej SCM Network, 2010).

Od leta 2009 je mogoče na Nizozemskem ustanoviti podjetje v samo treh dneh, prav tako je bil odpravljen minimalni začetni kapital. Zelo pomembna novost je, da lahko podjetja od leta 2010 zaprosijo za subvencije neposredno preko »odgovori podjetja na spletni strani« na www.antwoordvoorbedrijven.l.n. (glej Evropska komisija, 2009).

Leta 2008 je bil uveden portal za podjetja, na katerem lahko ta sprašujejo vlado glede zakonodaje, subvencij in dovoljenj. S portalom »odgovori podjetja na spletni strani« želi vlada spremeniti kontakt v točko, kjer bodo lahko podjetja z njo poslovala v elektronski obliki 24 ur na dan, 7 dni v tednu. Od leta 2010 bo postala tudi kontaktna točka ponudnikov storitev, kar je v skladu z zahtevami evropske direktive o storitvah. Testi so pokazali, da se je ta portal zelo dobro obnesel, saj lahko podjetja najdejo odgovore na vprašanja na enem mestu.

Na Nizozemskem si želijo manj evropskih pravil (glej Rijksorverheid, 2010):

- zmanjšati želijo bremena za oceno tveganja in za oceno za delovne pogoje (zdravje) za mala podjetja (podjetja z več kot 10 zaposlenimi),
- poenostaviti želijo evropske postopke javnega naročanja,
- zmanjšati želijo zahteve po dajanju podatkov za izvoz in uvoz statistiko (Interstat),
- nastaviti želijo nove datume, ko bodo začela veljati pravila o novi varnosti živil,
- zmanjšati želijo zahteve po takšnih oznakah.

Birokratske ovire za državljane so naslednje (glej Rijksorverheid, 2010):

- dolge čakalne vrste za izdajo potnih listov in vozniškega dovoljenja ter pomanjkanje informacij o ravnanju njihove porabe; ugotovljeno je bilo, da je vlada težko dostopna za ta vprašanja in odgovarja prepočasi;
- porabljen čas in trud, da lahko državljani vprašajo o pomoči in drugih socialnih storitvah;
- stroški in porabljen čas, da zaprosijo za dovoljenje;
- zapletene in nerazumljive oblike;
- premalo zaupanja in preveč nadzora;
- dolgi in zapleteni postopki pregleda in pritožbenih postopkov;
- slabe storitve.

Zmanjšali bodo bremena na področju migracij. Veljavnost dovoljenja za prebivanje je vezana na obdobje, tako da lahko tujec ostane na Nizozemskem. Potrebno ga bo manjkrat obnavljati.

Starejšim in invalidnim osebam je na voljo spletna stran Help Line, preko katere lahko pridobijo odgovore na različna vprašanja o pomoči in subvencijah.

Državljan lahko pridobijo podatke o različnih življenjskih dogodkih na portalu e-uprava, kjer večina občin objavlja svoje glavne odločitve.

7.2 AVSTRIJA IN ODPRAVA ADMINISTRATIVNIH OVIR

Tudi avstrijska vlada si je zadala cilj, da bo podjetjem zmanjšala stroške za 25 % do leta 2012 na vsako ministrstvo, kar znaša približno 1 milijardo EUR za avstrijska podjetja. Poenostavitve so se lotili v dveh fazah: tiste obremenitve, ki jih povzročata nacionalna zakonodaja, bodo odpravili do konca letošnjega leta; tiste obremenitve, ki jih povzročata EU, bo potrebno odpraviti do konca leta 2012 (glej SCM Network, 2010).

V okviru zmanjšanja upravnih obremenitev so v Avstriji uvedli reformo javne uprave. Zagotoviti želijo državljanom prijazno javno upravo in menijo, da jo je potrebno vedno znova izboljševati, da izpolnjuje gospodarske, socialne in politične izzive 21. stoletja. Na ta način se javna uprava vse bolj razvija in zagotavlja storitve za državljane Avstrije (glej Evropska komisija, 2008).

Cilj reforme državne uprave je razdelitev odgovornosti med regionalne in lokalne oblasti. V ta namen pripravlja skupina strokovnjakov predloge za konkretne ukrepe. Njihov cilj je sprejeti zavezujoči načrt porabe iz proračuna, ki velja od leta 2009, določal pa se bo vsake štiri leta. Njihov cilj je, da se podpre disciplina v porabi in trajnostna proračunska politika ter poveča varnost načrtovanja. Tista sredstva, ki se ne bi porabila, se ne bi smela odvzeti, ampak bi se morala porabiti skladno s prednostnimi nalogami ministrstva. Na ta način bi bila ministrstva stimulirana, da svoja sredstva porabijo učinkovitejše. Druga faza

je uvedba proračuna, ki temelji na uspešnosti, katere temelj je nadzor oddelkov. Začela bi veljati od leta 2013 (glej Evropska komisija, 2008.)

V okviru znižanja bremen si Avstrija prizadeva znižati stroške za podjetja in povečati produktivnost, da bi bila privlačnejša za poslovanje. Sprejela je 133 ukrepov, ki jih je predstavila že marca 2008. Vlada je sprejela številne zakonodajne ukrepe, s katerimi želi izboljšati poslovanje malih in srednjih podjetij. Leta 2007 je spremenila pravo družb, sprejela olajšave za samozaposlene osebe, spremenila delovni čas ... Sedaj se kaže pozitiven trend, saj se ljudje več odločajo za ustanavljanje svojega podjetja. V Avstriji Zavod za zaposlovanje podpira brezposelne osebe, ki želijo ustanoviti svoje podjetje. Nudi jim različna svetovanja in mini kredite za podjetja, ki imajo zaposlenih do 50 oseb. Veliko svetovanj je namenjeno zaposlovanju žensk. Leta 2007 je svetovanje stalo 4,63 milijonov EUR, od tega je bilo za ženske porabljenih 42 % (glej Evropska komisija, 2008).

Avstrija je januarja letos vzpostavila elektronski portal poslovnih storitev, ki se imenuje »Unternehmensserviseportal USP«, preko katerega lahko podjetja dostopajo do uprave podjetja. Preko portala je mogoče opraviti različne transakcije in pridobiti informacije. Na ta način podjetja izpolnijo svojo obveznost obveščanja ter zmanjšajo upravne obremenitve (glej SCM Network, 2010).

S prijavo na spletni portal dobijo podjetja (SCM Network, 2010):

- boljše informacije,
- hitrejše in učinkovitejše opravljanje transakcij z vlado,
- izogone se podvojenemu poročanju podatkov.

V Avstriji ocenjujejo, da bodo s končano nadgradnjo portala prihranili vsaj 300 milijonov EUR na leto. Nadgradnja poteka v več fazah in se bo izvajala od leta 2010 do leta 2012 (glej SCM Network, 2010).

Tudi v Avstriji so bile opravljene meritve s pomočjo SCM metode, pri kateri je bilo zajetih 561 pravnih predpisov, ki vsebujejo 5687 informacijskih obveznosti. Z meritvami je bilo ugotovljeno, da znaša obveznost poročanja EU 2,8 % BDP, v Avstriji pa 1,6 % BDP. Največ stroškov povzročajo predpisi na področju gospodarstva, dela, financ in pravosodja (glej SCM Network, 2010).

7.3 DANSKA IN ODPRAVA ADMINISTRATIVNIH OVIR

Dansko gospodarstvo je v zelo dobrem položaju, vendar si Danska kljub temu z znižanjem administrativnih bremen in izboljšanjem infrastrukture prizadeva izboljšati pogoje za podjetnike. Danska ima upravne obremenitve glede na odstotke BDP med najnižimi med državami EU.

Danska si prizadeva zmanjšati upravne stroške v obdobju od 2001 do 2010 za 25 %. V obdobju od 2001 do 2007 so upravne stroške znižali iz približno 30,9 milijard DKR na 27,8 milijard DKR. Tako so znižali upravne stroške v tem obdobju za približno 10,1 % (glej Evropska komisija, 2008).

Na poslovanje Danske vplivajo mednarodna pravila. Meritve so pokazale, da 40 % upravnih stroškov za podjetja tako na Danskem kot tudi na Nizozemskem povzročajo pravila EU in mednarodni predpisi (glej Amvab.dk, 2010).

Leta 2007 je vlada izvedla projekt »Burden Hunter« (program za zmanjšanje obremenitev). Cilj tega projekta je bil predstaviti podjetjem javni sektor in ponuditi njegove storitve. Izpostavlja se predvsem uvedba digitalne komunikacije med podjetji in javnim sektorjem. Podjetja imajo možnost, da predlagajo izboljšave obstoječih predpisov.

Danska si prizadeva zmanjšati administrativne stroške z naslednjimi ukrepi (glej Evropska komisija, 2008, 2009):

- z ocenitvijo administrativnih posledic, ki jih prinaša vsaka posamezna uredba za javni sektor;
- z okrepitevijo digitalizacije;
- z zagotovitvijo sodelovanja javnega sektorja v čezmejnem poslovnem sodelovanju (lani je imenovala odbor za poslovni sektor);
- z zbiranjem znanj ministrstev o bremenih, ki so najbolj moteča za podjetja, v okviru projekta »Burden Hunter« – na podlagi tega projekta želijo sprejeti ukrepe, ki bodo predstavljali manjše obremenitve za srednja in majhna podjetja;
- z zmanjšanjem upravnih stroškov predpisov EU;
- s poenostavitvijo obstoječe poslovne ureditve na ravni EU, tako da je novembra 2008 Evropski komisiji predložila 30 predlogov za 13 prednostnih področij;
- z zmanjšanjem 3–5 bremen pristojnosti ministrstev.

Pri meritvah na Danskem je bilo ugotovljeno, da 95 % vseh bremen povzročajo naslednja ministrstva (glej SCM Network, 2010):

- Ministrstvo za gospodarstvo in poslovne zadeve,
- Ministrstvo za davke in trošarine,
- Ministrstvo za družino in potrošniške zadeve,
- Ministrstvo za zaposlovanje,
- Ministrstvo za okolje,
- Ministrstvo za prehrano, kmetijstvo in ribištvo,
- Ministrstvo za pravosodje.

Leta 2006 so se navedena ministrstva zavezala, da bodo svoje predpise poenostavila do leta 2010. Lani so bile opravljene meritve, s katerimi je bilo ugotovljeno, da so se upravna bremena zmanjšala za 15 %, kar je posledica tega, da so se opravile poenostavitve na področju obdavčevanja in delavskega okolja. Do leta 2010 so za tuja podjetja uredili dostop vsega na enem mestu, s čimer želijo zmanjšati administrativna bremena tudi za tuja podjetja. Letos bo predvidoma začel veljati skupni medresorski program, s katerim bodo usklajevala prizadevanja in izvajala tržni nadzor.

7.4 PRIMERJAVA Z DRUGIMI DRŽAVAMI

Pri primerjavi Slovenije z Nizozemsko, Avstrijo in Dansko sem ugotovila, da si vse države želijo izboljšati zakonodajo in znižati stroške podjetjem in državljanom. Želja držav je, da bi podjetja postala konkurenčnejša. Vsaka država se je tega lotila nekoliko drugače. Vse države so se zavezale, da bodo sprejele ukrepe, ki bodo znižali administrativna bremena do leta 2012 za 25 %.

Raziskave so pokazale, da so stroški administriranja regresivni, saj bolj bremenijo majhna in srednja podjetja, glede na različne rezultate naj bi bili stroški 5–10 krat višji kot za velika podjetja. Mala in srednja podjetja so najštevilčnejši in največji spodbujevalec razvoja. V zadnjem času države poudarjajo samozaposlovanje ljudi, saj na ta način zmanjšujejo število brezposelnih oseb. Evropska komisija je ugotovila, da predstavljajo

administrativna bremena v EU kar 3 % BDP, kar ima za posledico slabšo konkurenčnost gospodarstva (glej Pevcin in Klun, 2009, str. 84).

Vse primerjane države nudijo podjetjem svetovanja glede poslovanja preko svetovnega spleta. Prav tako se želi preko svetovnega spleta podjetjem poenostaviti vsakodnevne postopke. Od trenutka, ko je bila vzpostavljena digitalizacija storitev, samostojnim podjetnikom in zastopnikom gospodarskih družb ni več potrebno vsak postopek (npr. ustanovitev podjetja) urejati na različnih uradih, ampak lahko vse opravijo enostavno preko spleta.

8 ZAKLJUČEK

V Evropi smo spoznali, da so se države preveč zbirokratizirale, zato je EU sprejela načrt, da do leta 2012 zniža administrativna bremena za 25 %, zato so začele potekati aktivnosti, da bi se razbremenilo gospodarstvo in državljane. Poudarjena je regulacija predpisov, saj je potrebno paziti, da države ne ustvarjajo nepotrebnih administrativnih ovir. Želi se poenostaviti predpise in postopke, saj ustvarjajo države nepotrebne ovire pri vpeljevanju evropskih predpisov na nacionalno raven.

Aktivnosti za razbremenitev gospodarstva in državljanov potekajo v vsaki državi nekoliko drugače, saj so države članice EU drugače razvite, imajo različen sistem javnih uprav ...

Pri primerjavi držav sem ugotovila, da države poudarjajo zakonodajo, skušajo omejiti državne organe pri porabi proračunskega denarja, skušajo razbremeniti gospodarstvo tako, da nudijo podjetjem in samostojnim podjetnikom različna svetovanja, subvencije ...

V času gospodarske krize države poudarjajo samozaposlovanje ljudi, saj je prišlo do zloma tekstilne industrije in marsikaterih drugih panog. Države članice poskušajo razbremeniti predvsem majhna in srednja podjetja, saj jih stroški administriranja najbolj obremenjujejo.

Tudi Slovenija si prizadeva odpraviti administrativne ovire in je usmerjena k državljanom, saj poskuša poenostaviti postopke – rezultat tega je e-uprava. Prednost tega portala je, da nam ni več potrebno vse življenjske dogodke urejati na različnih uradih, pred katerimi smo morali čakati v dolgih vrstah, ampak že lahko nekatere postopke preprosto uredimo v naslonjaču preko interneta. Za ureditev postopkov potrebujemo le digitalno potrdilo. Tako lahko na primer preko interneta vložimo prošnjo za otroški dodatek. Tudi na davčnem področju je prišlo do razbremenitev državljanov, na primer Davčna uprava pošlje Informativni izračun, če so podatki pravilni, samo počakamo določen rok, da postane Informativni izračun odločba, v nasprotnem primeru podamo ugovor. Pomembna novost na davčnem področju je, da lahko preko interneta preverimo, če nam delodajalec plačuje prispevke, tako si prihranimo urejanje stvari na izpostavi Davčne uprave.

Od leta 2006 si Slovenija prizadeva razbremeniti gospodarstvo. Za samostojne podjetnike in gospodarstvo smo razvili spletni portal e-VEM, ki je državni portal za poslovne subjekte, preko katerega lahko samostojni podjetniki in gospodarske družbe opravijo registracijo. Opraviti je mogoče tudi druge zakonsko predpisane postopke, ki jih opravljajo obstoječi poslovni subjekti. Pomembna lastnost tega portala je, da so vse storitve za poslovne subjekte zastonj.

Omenila sem le nekaj sprememb, ki so bile opravljene za državljane in gospodarstvo. V okviru administrativnih sprememb je bilo sprejetih še veliko več ukrepov, ki so že bili realizirani oz. so še v fazi realizacije.

LITERATURA

- BATAGELJ, Teja (2009). Vse na enem mestu za gospodarske družbe: kaj je potrebno za osvojitve vrhov. V: VINTAR, Mirko (ur.): Kriza kot izziv in priložnost za reformo javne uprave: referati. Fakulteta za upravo, Ljubljana, 2009.
- BRLEČIČ, Tanja (2009). E-VEM kot priložnost za nova in obstoječa podjetja. V: VINTAR, Mirko (ur.): Kriza kot izziv in priložnost za reformo javne uprave: referati. Fakulteta za upravo, Ljubljana, 2009.
- KOVAČ, Polonca (2009). Uvod – presoja učinkov regulacije kot element dobrega vladanja. V: KOVAČ, Polonca (ur.): Presoja učinkov regulacije v Sloveniji. Fakulteta za upravo, Ministrstvo za upravo, Ljubljana, 2009, str. 3–12.
- KOVAČ, Polonca (2009). Zakon o davčnem postopku v okviru odprave administrativnih ovir – med cilji in prakso. V: VINTAR, Mirko (ur.): Kriza kot izziv in priložnost za reformo javne uprave: referati. Fakulteta za upravo, Ljubljana, 2009.
- PEVCIN, Primož in KLUN, Maja (2009). Ekonomika in metodologija presoje učinkov regulacije. V: KOVAČ, Polonca (ur.): Presoja učinkov regulacije v Sloveniji. Fakulteta za upravo, Ministrstvo za upravo, Ljubljana, 2009, str. 79–89.
- Poročilo o oceni administrativnih stroškov. Poenostavitev postopka ustanovitve, spremembe ali izbrisa podjetja (enostavna d. o. o.) z vzpostavitvijo informacijskega sistema e-VEM za g. d. (2008a). Ljubljana: Ministrstvo za javno upravo.
- ŠAPONJA, Danica (2009). Odprava administrativnih ovir in merjenje učinkovitosti poenostavitve na primeru realizacije ukrepa poenostavitve postopkov pri uveljavljanju pravic ob rojstvu otroka. V: VINTAR, Mirko (ur.): Kriza kot izziv in priložnost za reformo javne uprave: referati. Fakulteta za upravo, Ljubljana, 2009.
- VIRANT, Gregor (2009). Sklep – presoja učinkov regulacije kot del programa boljšega reguliranja. V: KOVAČ, Polonca (ur.): Presoja učinkov regulacije v Sloveniji. Fakulteta za upravo, Ministrstvo za upravo, Ljubljana, 2009, str. 142–149.
- ZATLER, Renata in ČARNI PRETNAR, Maja (2009). Program boljšega reguliranja v Sloveniji in EU. V: KOVAČ, Polonca (ur.): Presoja učinkov regulacije v Sloveniji. Fakulteta za upravo, Ministrstvo za upravo, Ljubljana, 2009, str. 47–64.

VIRI

- Brošura Boljša pravna ureditev – preprosta razlaga (2006). Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/brochure/br_brochure_sl.pdf (2006).
- Danska (2010). Amvab.dk. Dosegljivo na: <http://www.amvab.dk/sw192.asp> (11. 9. 2010).
- Evropska komisija (2005). Program reform za izvajanje Lizbonske strategije v Sloveniji. Dosegljivo na: http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/projekti/04_pr-lizbona.pdf (Oktober 2005).
- Evropska komisija (2007). Akcijski program za zmanjšanje upravnih obremenitev v Evropski uniji. Dosegljivo na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007DC0023:EN:NOT> (24. 1. 2007).
- Evropska komisija (2008).
 - a) Nacionalni program reform v Avstriji. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/grwthandjobs/pdf/member-states-2008-2010-reports/austria_nrp_2008-2010_final_en.pdf (2008).
 - b) Nacionalni program reform na Danskem. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/member-states-2008-2010-reports/denmark_nrp_2008_en.pdf (2008).
- Evropska komisija (2009).
 - a) Kodifikacija obstoječe zakonodaje. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/codif_recast_en.htm (28. 1. 2009).
 - b) Nacionalni program reform. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/nrp2009/nl_nrp_en.pdf (2009).
 - c) Poenostavitev. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/simplification_en.htm (6. 5. 2009).
 - č) Posvetovalni standardi. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/consultation_en.htm (30. 9. 2009)
 - d) Tretji strateški pregled boljše pravne ureditve. Dosegljivo na: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52009DC0015:EN:NOT> (28. 1. 2009).
- Evropska komisija (2010).
 - a) Delovni dokument služb komisije. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/lisbon_strategy_evaluation_sl.pdf (2. 2. 2010).
 - b) Boljši predpisi. Dosegljivi na: http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/index_sl.htm (27. 4. 2010).
 - d) Skupina na visoki ravni nacionalnih strokovnjakov. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/better-regulation/administrative-burdens/index_en.htm#h2-3 (28. 9. 2010).

- Kirn Bogme (2005). Elektronske storitve v javni upravi. Magistrsko delo. Ekonomska Fakulteta. Dosegljivo na: <http://www.cek.ef.uni-lj.si/magister/bogme498.pdf> (Februar 2005).
- Medinstitucionalni sporazum o boljši pripravi zakonodaje (2003). Dosegljivo na: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2003:321:0001:0005:EN:PDF> (31. 12. 2003).
- Ministrstvo za javno upravo (2007).
 - a) Boljši predpisi in odprava administrativnih ovir. Dosegljivo na: <http://www.mju.gov.si/fileadmin/.../3-SCM-FAJFAR-KODRA.ppt> (September 2007).
 - b) Boljši predpisi in odprava administrativnih ovir. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/si/boljsi_predpisi_in_odprava_administrativnih_ovir_oao/ (2007).
- Ministrstvo za javno upravo (2008).
 - a) Boljši predpisi in odprava administrativnih ovir. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/si/boljsi_predpisi_in_odprava_administrativnih_ovir_oao/odprava_administrativnih_ovir/ (2008).
 - b) Odprava administrativnih ovir. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/Boljsi_predpisi_OAO/zlozenka_slo.pdf (April, 2008).
- Ministrstvo za javno upravo (2009).
 - a) Boljši predpisi in odprava administrativnih ovir. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/si/boljsi_predpisi_in_odprava_administrativnih_ovir_oao/odprava_administrativnih_ovir/ (2009).
 - b) Dnevi javne uprave. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/.../Dnevi_javne_uprave_koncRZ-maj09.doc (Maj 2009).
 - c) Poročilo o realizaciji Stalne medresorske delovne skupine za področje priprave boljših predpisov in odprave administrativnih ovir. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/Boljsi_predpisi_OAO/OAO/59_sv_porocilo.doc (17. 12. 2009).
 - č) Program Vlade Republike Slovenije za zmanjšanje administrativnih ovir in bremen za 25% do leta 2012. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/Boljsi_predpisi_OAO/25_sv_program-oao.doc (7. 5. 2009).
 - d) Strateški vidik in cilji odprava administrativnih ovir. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/fileadmin.gov.si/pageuploads/Boljsi_predpisi_OAO/strateski_vidik_in_cilji_odprave_administrativnih_ovir (7. 10. 2009).
- Ministrstvo za javno upravo (2010).
 - a) Boljši predpisi in odprava administrativnih ovir. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/si/boljsi_predpisi_in_odprava_administrativnih_ovir_oao/odprava_administrativnih_ovir/ (25. 1. 2010).
 - b) Mejniki pri odpravi administrativnih ovir. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/pageunploads/Boljsi_predpisi_OAO/mejniki_OAO in BR_od_1990_slo.doc (12. 1. 2010).
 - c) Merjenje administrativnih stroškov. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/si/boljsi_predpisi_in_odprava_administrativnih_ovir_oao/merjenje_administrativnih_stroskov. (11. 3. 2010).
 - č) O ministrstvu. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/si/o_ministrstvu/ (Februar, 2010).

d) Ukrepi za odpravo administrativnih ovir. Dosegljivo na: http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/Boljsi_predpisi_OAO_/OAO/UKR EPI2009_DODATNI.doc (21. 5. 2010).

- Nasvet (2003). E-uprava. Dosegljivo na: <http://www.nasvet.com/e-uprava/> (Maj 2003).
- Nizozemska (2010).
 - a) Manj evropskih pravil. Dosegljivo na: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/regeldruk/regeldruk-ondernemers> (11. 9. 2010).
 - b) Regulativne obremenitve za državljane. Dosegljivo na: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/regeldruk/regeldruk-voor-burgers> (11. 9. 2010).
- SCM Network (2010).
 - a) Avstrija in meritve. Dosegljivo na: <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=218> (3. 9. 2010).
 - b) Cilji za zmanjšanje upravnih obremenitev na Danskem. Dosegljivo na: <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=132> (2. 9. 2010).
 - c) Cilji za zmanjšanje upravnih obremenitev v Avstriji. Dosegljivo na: <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=220> (3. 9. 2010).
 - č) Danska in meritve. Dosegljivo na: <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=73> (2. 9. 2010).
 - d) Poenostavitev projektov na Danskem. Dosegljivo na: <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=74> (2. 9. 2010).
 - e) Poenostavitev projektov na Nizozemskem. Dosegljivo na: <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=95> (7. 9. 2010).
 - f) Poenostavitev projektov v Avstriji. Dosegljivo na: <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=22> (3. 9. 2010).
- Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropske zadeve (2009). Lizbonska strategija. Dosegljivo na: http://www.svrez.gov.si/si/dejavnosti/lizbonska_strategija (November 2009).
- Virant Gregor (2009). Debikratorizacija Evrope. Dosegljivo na: <http://www.ijpucnik.si/media/Virant.pdf> (December 2009).
- Vladni portal z informacijami o življenju v Evropski uniji (2010). Lizbonska strategija. Dosegljivo na: <http://www.evropa.gov.si/si/lizbonska-strategija> (13. 1. 2010).
- Wikipedija (2006). Korelacija. Dosegljivo na: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Korelacija> (2. 2. 2006).